

ISTRSKI TEDNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA ISTRSKO OKROŽJE

LETI I. - Štev. 35

KOPER, 28. oktobra 1950

Cena 3 din

Odkritje spomenika padlim borcem v NOB iz Čežarjev in Pobegov

Najlepše bomo počastili spomin 60 padlih tovarišev s tem, da bomo čuvali in utrjevali ljudsko oblast

Ob cesti med Pobegi in Čežarji stoji kakor častna straža spomenik, posvečen padlim borcem in valcem iz NOB. Na treh ploščah, na treh straneh spomenika so vklesana imena šestdesetih Pobežanov in Čežaranov, ki so šli v borbo in padli pod sovražnikovimi svinčenkami.

V nedeljo, 22. oktobra je bilo svetano odkritje tega spomenika. Ljudje bližnjih in daljnih vasi so prihiteli pes in s kamioni. Prišli so tudi iz Trsta, pevski zbor »Slavko Skamperle« iz Sv. Ivana, da skupno z domačini počastijo ta spomin. Okrog dveh popoldne je bila okrog spomenika zbrana tisočglava množica. V ospredju so ljudje v polkrogu držali dolgo vrsto vencev, ki so jih podarile množične organizacije ASIZZ, SIAU, vojni invalidi, ZPP pionirji in drugi. — Slovesnost je otvoril borec in aktivist iz Pobegov, tov. Jakomin. Nato je spregovoril tov. Pavle in je med drugim dejal: »Za dosega svoboščin, ki jih danes uživamo, sta naši dve vasi žrtvali 60 najboljših Sinov in hčera. Zelja nas vseh je bila, da se

tem junakom ljudstva postavi večen spomin.

V imenu JA je spregovoril nekaj besed v spomin padlim borcem poročnik JA. Govoril je tudi predsednik okrajnega ljudskega odbora Buje tovariš Gorjan v italijansčini. Dejal je, da gradimo po zaslugu teh padlih borcev danes socializem. Nato je zbrani množici govoril predsednik okrožnega ljudskega odbora tov. Beltram, ki je med drugim dejal: »Spomenike, kakor je vaš, bi lahko postavili v vsaki vasi po Primorskem. Vsak osmi človek je padel v osvobodilni borbi slovenskega naroda. V tej bitki so se skupaj s Slovencem in Hrvati borili tudi napredni Italijani. Skovalo se je bratstvo med tukajšnjim prebivalstvom, ki dobiva vse bolj konkreten izraz v današnji stvarnosti naše graditve socializma. Obvezujemo se pred temi žrtvami, ki jim odkrivamo spomenik, in ostalimi da bomo nadaljevali z našim delom, dokler ne dosegemo ciljev, za katere so šli v borbo in padlik.«

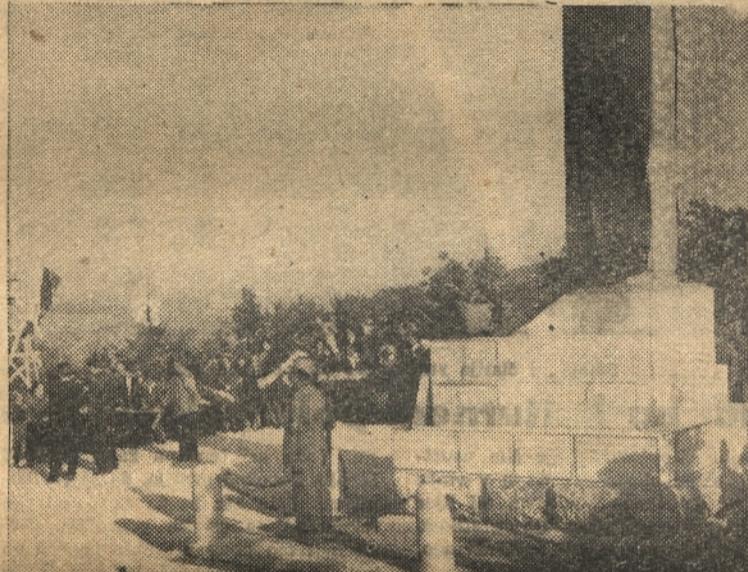
Ko je tovariš Beltram končal te-

zadnje besede, je stopil k spomeniku in odkril rdečo zastavo, ki je pokrivala imena Čežaranov in Pobežanov, padlih za našo svobodo. Med temi imeni so zapisana imena tov. Daniela Bertoka, ki je bil znan vsej okolici še za časa Italije kot dober protifašist, imen tov. Marjana Pobega, ki so ga fashiisti že leta 1942 v verige uklenjenega

je zapel nekaj žalostink pevski zbor »Slavko Skamperle« od Sv. Ivana iz Trsta in Smarij pri Kopru.

Tudi nekaj pionirjev je deklamiralo padlim partizanom.

Ob tem času je skupina črno oblečenih mater in vdov obkrožila spomenik in tožila tiste, ki so krivi zločinov.

odeljali v Italijo. Tudi Bruna Pobega in vse druge so ljudje iz okolice prav dobro poznali kot prve v borbi proti okupatorjem.

Za tem je četa vojakov ustrelila tri častne salve.

Sledilo je polaganje vencev in cvetja. Nato je pevski zbor domačega društva »Zvezda« zapel »Kot žrte ste padli« in še nekaj drugih. Prav tako

Zadnji so se poklonili ob spomeniku invalidi iz NOB, ki so prišli iz Portoroža po zaključenem I. Kongresu. S tem je bil spominski dan na padle borce in talce zaključen.

Njih imena, vklesana v kamen, bodo spominjala vsakega, ki bo šel mimo, na gorje, ki so ga nam prizadejali okupatorji.

Resnica bode italijansko reakcijo v oči

Kaj nam je pokazal festival italijanske kulture

Večkrat smo že poudarjali, da nemore imeti ljudska oblast nič skupnega z izkorisčevalci delovnega ljudstva. Ena izmed načel ljudske oblasti je, da imej delovno ljudstvo vseh narodnosti, ki živijo na tukajšnjem ozemlju, popolnoma enake pravice!

Tega načela, ki ni zgolj na papirju, se ljudska oblast dosledno drži in od tega načela ne bo nikdar odstopila. Dogodilo se je tudi, da je italijanska reakcija prôglasila festival za navad-

no panslavistično manifestacijo. Očitno je, da bi nas ta reakcija rada preoblekl v svojo lastno obleko, ki daleč naokrog pronica svoj neprilet duh po šovinizmu ter iridentizmu. Ta obrabljeni metoda pa se ne bo obnesla.

Festival italijanske kulture v pozavzi z ostalimi kulturnimi manifestacijami predstavlja važen korak k poglobitvi enotnosti delovnega ljudstva na tem ozemljtu, kaže nam na-

dalje, da živijo tudi italijanski delovni ljudje v takih razmerah, ki uplivajo ugodno na razvoj njihove kulture in končno tudi, da se ljudstvo obh narodnosti preliva v enotno množico, ki si prav nič ne želi povratitev v stare čase.

Italijanska reakcija se je ustrašila uspeha kulturnega festivala. Zaprilo je sapo in je čakala nekaj dni, da je končno ponovila tisto, kar smo slišali že neštetokrat. »Il Giornale di Trieste« od 26. X. je o festivalu italijanske kulture med ostalem napisal tudi naslednje: »Festival Italijanske Unije cong B, ki se je vršil prejšnjo nedeljo v Izoli, se je spremenil iz kulturne manifestacije, kar bi po izjavah organizatorjev prav za prav moralna biti, v običajni politični pust (karneval) s slovanskim političnim ozadjem.« Ta list dodaja še, da je bil festival reč za silo (mediocre). Pri vsem tem popolnoma »pozabljajo«, da je pri festivalu italijanske kulture sodelovalo 35 skupin s 2050 člani ter, da se je te pomembne manifestacije udeležilo okrog 20.000 ljudi. To resni majhna stvar! Pri festivalu italijanske kulture je sodeloval večji del italijanskega delovnega ljudstva. Italijanska reakcija se je tega uspeha ustrašila in se sedaj zateka h potvorbam. Tej reakciji ne gre v glavo, da raste italijanska kultura, in ji ne gre

Pevci s Pamjana na održi ob priliku »Teden italijanske kulture.«

(Nadaljevanje na 2. strani)

OBJAVA

Odsek za potna dovoljenja Vojne uprave J. A. za Jugoslovanski teritorij STT objavlja, da s 1. novembrom 1950 prenehajo veljati vse pôtné dovolnilnice in jih je treba obnoviti. Vsi prizadeti naj se zglasijo v odseku za potna dovoljenja VUJA-e.

Iz pisarne odseka potnih dovoljenj VUJA-e Koper

Prvi bodo letos na tem festivalu nastopile poleg številnih pevskih zborov tudi dramske družine in pet folklornih grup. Obsežen program je omogočil, da poteka festival v veliki dvorani novega zadružnega doma v Bujah.

Prosvena društva »Bratstvo« iz Maruščev, »Lipak« iz Kaštela, »Naša sloga« iz Babiča, »Hrvatska zvijezda« iz Materade in »Ante Babić« iz Buj so v pripravah za ta festival uspešno

Odsek za potna dovoljenja Vojne uprave J. A. za Jugoslovanski teritorij STT objavlja, da s 1. novembrom 1950 prenehajo veljati vse pôtné dovolnilnice in jih je treba obnoviti. Vsi prizadeti naj se zglasijo v odseku za potna dovoljenja VUJA-e.

Iz pisarne odseka potnih dovoljenj VUJA-e Koper

DOBRA ORGANIZACIJA IN DELOVNA DISCIPLINA - POGOJ ZA USPEŠNO IZVEDBO DVOMESEČNEGA TEKMOVANJA

TEKMOVALNI DUH ŠE NI POVSOD ZAJEL VSE OSNOVNE ORGANIZACIJE SIAU

Dvomesečno tekmovanje, ki ga je razpisal Okrožni odbor SIAU, se po vsem okrožju naloži širi. Na množičih sestankih razpravljajo frontovci o vseh perečih vprašanjih gospodarskega, kulturnega in političnega značaja. Predvsem pa na teh sestankih pretresajo svoje dosedanje delo z ugotavljanjem dobrih in slabih strani dosedanja dela. S tem pa se učimo učijo dobrih organizacijskih prijemu, kar jim bo mnogo pomoglo v tem tekmovanju za uresničenje tekmovalnih načrtov.

Ali bodo uspele posamezne organizacije uresničiti tekmovalne načrte?

Tekmovalnih načrtov posamezne krajevne organizacije SIAU niso dovolj proučile, preden so jih dale na glasovanje, ampak so jih kar tako šablonsko sestavile, ne da bi vedele, ali so ti načrti izvedljivi ali ne. Tak načrt so n. pr. sestavili v Marezigah, kjer se obvezujejo, da bodo opravili nad 10 tisoč prostovoljnih delovnih ur. Ce pa zadnje čase ugotavljamo dejstvo, da so člani SIAU v Marezigh neognotni in zaradi nesoglasja med privavnimi in združnimi kmeti tudi nedelavniki, kakor so bili do nedavnega, nam bo jasno, da je njih načrt neizvedljiv. Kakšne so posledice? Prav enostavne: ce nisi izvedel načrta, pomeni, da nisi tekmoval, kajti tekmovalni načrti morajo biti v prvi vrsti stvarni in izvedljivi. Ocene tekmovanja se bodo nedvemno dajale tudi v tem pogledu, kajti odstotek presegene načrte bo zrcalo dobre organizacije in discipline pri delu. Brez dobre organizacije in delovne discipline pa, vemo, ne moremo mnogo doseči. Vsekakor pa v tem pogledu ni grebil sami krajevni odbor v Marezigh, ampak sledijo njemu še krajevni odbori v Kampel-Salari, Bertokih, S. Toma, Laberu, Borštu in drugod.

Na kaj še moramo paziti pri tekmovanju

Pri dosedjanju izvajanja tekmovanja je ugotovila tekmovalna komisija, da mnoge fronte organizacije ne posiljajo redno poročil o izvršenem delu med tekmovanjem. Te organizacije so: Korte, Češarji, Pobegi, Vanganel, Skošje, Marezige, Boršt, Labor, Strunjan, Portorož in druge. Ce vemo, da brez evidence nad delom nismo nobenega pregleda v naso delavnost in napredek, je to malomarnost in nečut odgovornosti navedenih frontnih odborov. Vedeti moramo, in ne sme nam uiti izpred oči dejstvo, da brez evidence ni plana in da si brez plana odnosno načrta ne moremo zamisliti tekmovanja. Zato je sedaj nujno potrebno, da vodimo evidence nad storjenim delom ter da o tem redno obveščamo tekmovalno komisijo, da bo le-ta lahko ocenjevala. Navedeni odbori naj vedo še to, da zgubijo, ce ne pošiljajo redno poročil, vsakokrat po 8 tekmovalnih točk. Torej je jasno, da ni v tekmovanju samo udarnsko delo, ampak moramo pri tem paziti na vse, tudi na malenkosti, ki bi utegnile ovirati tekmovanje. Kaj pomaga, ce ljudje na vasi ali kjer koli tekmujejo in dajejo vse moči iz sebe v korist skupnosti, ce jim tega ob koncu tekmovanja ne bo

nihče priznal? To priznanje pa je odvisno le od osnovnih odborov frontnih organizacij, ki vodijo tekmovanje na delovnem mestu.

Smarjalci čistijo ruševine svoje požgane vasi.

Tudi na kulturnem polju tekmujemo

Da bi bilo tekmovanje čim uspešnejše, bi ne bilo slavo, da si v vsaki vasi, v delovnem kolektivu, ali kjer koli tekmujejo, postavijo grafikon, kjer bi bilo iz dneva v dan razvidno, koliko je kdo prispeval.

Ker pa ne tekmujeamo samo v fizičnem delu, ampak tudi na kulturnem, političnem in vzgojnem polju, bi bilo dobro voditi evidence o posameznikih, koliko je kdo delaven na teh področjih.

Jih. Toda pri tem na žalost povsod šepajo. Ponekod mislijo, da je v udarniskem delu vse in da zato ni treba tekmovati na ostalih področjih. Zlasti moramo podvajiti naše napore na kulturnem polju zdaj, ko nas le še nekaj dni loči od »Teden slovenske kulture«, ko bo vsako prosvetno društvo ocenjeno po kakovosti izvajanja nastopov. Tekmovalni komisija bo tudi to upoštevala.

Poglejmo, kaj delajo v Pučah! »Nekako ležimo« pravijo domačini. Toda pravi glas o tekmovanju še ni ozivel. Mogoče bo, tega še ne vemo, ker je pač vse odvisno od njih samih. Verjetno jih je ta mladi otrok, ki mu pravimo — novo vince — odtegnil od

bomo tudi tokrat, kakor vedno, zadnji.

»Kašpa v Izoli? Tu so nekoliko bolj delavniki, saj pomagajo pri graditvi stanovanjskih in delavskih hiš; le škoda, da nikogar ne obveščajo o svjem delu, zato ne moremo niti oceniti njih uspehe.«

Pirančani! Vi ste tokrat poslali počelo, v katerem med drugim navajate, da je delovni kolektiv mestnega gradbenega podjetja opravil nad 7.645 normiranih ur od začetka tekmovanja do danes. Te ure so opravili pri popravilu raznih stanovanj, mestnih ulic, kopalnišča, bolnice, gluhonemnice v Portorožu in pristaniških delih v Piranu. Povprečno so presegli deset-dnevni plan z nekaj odstotki.

Ker smo v Sičjolah, zavijamo proti S. Petru, da obdelamo prej naš okraj. Tu ni prav za prav nič novega. Delo pri ljudskem domu še vedno nadaljujejo in računajo, da ga bodo še letos sezidali najmanj do prvega nadstropja. Se to lahko omenimo, da je vaščan Koščica Felicijan opravil v tem tekmovanju kar 18 prostovoljnih ur, za kar ga je vaški odbor SIAU pohvallil.

V Novi vasi so imeli v nedeljo »fjero«, pa so jo hoteli počastiti s prostovoljnim delom. In glej čudež: niso imeli kaj delati. Prostovoljci, ki so se zbrali, so dejali: »Saj nima smisla čistiti kanale od falamentov, ker se bodo v dežu itak spet napolnili. Bolje bi bilo, da nam pripeljejo material, za katerega smo že večkrat prosili, da bi začeli z deli pri gradnji ljudskega doma.« Pa so jo mahnili na njive, kjer je stala prej nemška baraka, da si ogledajo nekakne izkopanine, ki jih je našel seden pri »paščanju«. Res so našli nekaj človeški kosti in sodijo, da so Nemci zakopali tam kakšnega partizana.

Poglejmo, kaj delajo v Pučah! »Nekako ležimo« pravijo domačini. Toda pravi glas o tekmovanju še ni ozivel. Mogoče bo, tega še ne vemo, ker je pač vse odvisno od njih samih. Verjetno jih je ta mladi otrok, ki mu pravimo — novo vince — odtegnil od

čvrstega delovnega poleta, ki je še do nedavnega vladal med njimi. No, kljub temu so se v nedeljo nekateri — vedno eni in isti — odzvali klicu tekmovanja in so popravili dobršen del ceste. Valeriju Benčiču in Ludviku Bonaci so kar kosti pokale, ko sta bila s krampi po obcestnih jarikih. Nô, vaški odbor SIAU jima daje vse priznanje.

Iz Puč se pride po novi cesti kar hitro v Smarje. Komaj sem prišel na »retèk«, kakor pravijo domačini, me je vse do Smarj spremljala privlačna glasba, da se mi je že mešalo v glavi. Kmalu bi začel plesati po cesti. Ko pridev v Smarje, vidim, da spremlja ta glasba tudi šmarske prostovoljce, ki so tako hiteli pri čiščenju ruševin za novo zgrajenim zadržnim domom, da so v nekaj urah izkopali in prevožili na 50 m daljave nad 20 kubičnih metrov ruševin.

Prezgodaj je bilo pa se mi ni izplačalo, da bi šel iz Smarj naravnost v Koper. Vrnil sem se v Pomjan. Kar je res, lahko povem. Ne pretiravam, če rečem, da so Pomjanči zadnje čase prav delavniki. Ni dolgo, odkar jim je v vasi zasvetila električna luč. Kmalu jo bodo speljali po vseh hišah. Zdaj pa so začeli kopati rezervoar, ker se hočejo tudi z vodo preskrbeti o pravem času. Prav imajo! Presenetilo me je, ko so mi dejali, da so hoteli danes kar vsi na prostovoljno delo kopanjtu tega rezervoarja. Toda po razdelili so se na razne delovne objekte. Tako se niso pri delu gnetli in so več napravili.

Radovnost me je jasna tudi v Babičici, da bi pogledal, kaj delajo. Pred zadržnim hlevom je bilo lepo število prostovoljev, ki so prav z vnočem delali. Opravili so tako velika deli v korist skupnosti. Toda že se Babičani zavamejo, že tudi pri njih dobro. Ko sem se vračal proti Kopru, so v Vanganelu komaj vstajali. Nekdo je na dvorišču nad cesto rentačil: »Kaj se ti kosaš? Odgovoril so pa se je glas: »Koliko si danes zasluzil, ker si že lačen? Delat pojdi!« Pa sem šel naprej in ne vem, kako je bilo potem. Toda na udarniskem delu ni bil nobenega, zato me niso presenetili gornje besede.

Iz Vanganelja sem jo mahnil čez Montinjan. Tu sem zvedel, da so se že vsi vpisali v SIAU in tudi Čanarino so poravnali stodostotno. Toda tega bi nihče ne vedel, če bi k njim ne prišel kdo na obisk, kakor sem slučajno storil jaz. Delajo pa in med seboj tekmujejo pri raznih delih v korist vseh vaščanov. Le glas je maklo iz njih. Saj imajo prav, če pravijo: »Dejstva naj govorijo.«

No, te vtise sem prinesel z nedeljskega potovanja. G. B.

KOGA BOMO VOLILI

V SEKRETARIAT MLADINSKIH AKTIVOV

oktobra, nadaljevale pa se bodo do 30. novembra,

Demokratičnost naše družbene ureditve se kaže tudi pri volitvah v vodstva naših organizacij, ki imajo osnovno vlogo pri izgradnji in utrditvi naše oblasti. Volitve v osnovne aktive, to je v osnovni sekretariat ZAM, bodo tajne in svobodne.

Izvolili bomo zavedne mladince ki bodo skrbeli, da mladina čuvneč pomaga pri izvajaju našega gospodarskega plana in ne bodo zamenjali kulturnega in športnega dviga naše mladine, kakor so delali doslej nekateri naši mladinski voditelji. Ve-

mo: če bomo imeli nogometno društvo, če bomo imeli pevsko društvo ali svojo mladinsko godbo in če bomo organizirali izlete in mladinske prireditve, bo mladina pristopila z veseljem tudi k prostovoljnemu delu.

To pa ne sme ostati le pri besedah, ampak morajo te stvari postati konkretna dejanja. Zgodilo se je, da so si mladinci izvolili svoj odbor in da je slo delo naprej zelo lepo, toda nekoga lepega dne je moral oditi vesten mladinski delavec iz vasi v mesto. Od takrat je naša organizacija zaspala in na vasi smo izvozitev novega mladincu v odbor odlašali; med tem časom pa se nihče ni brigal, da bi delal z mladino.

Poglejmo, kako potekajo priprave za mladinske volitve in kdo so že volil. Razumljivo, da so na šolah najprej izvedli volitve, kar je vnavadi vsako leto, saj se po šolah naša mladina najlepše zbira in v enem dnevu lahko opravi to, za kar potrebujejo na vasi, kjer je mladina razkrpljena cel teden. Vendar tudi po vseh priprave dobro napredujejo in v nedeljo si bodo pučarski mladinci že izvolili svoj sekretariat. Pučarska mladina se je doslej ob vsaki priliki pokazala najboljša, torej ni čuda, če bo tudi prva izvedla volitve. Maite bolj pa bo treba pripravljati mladinske volitve v vseh, kakor so Bertoki, Krkavčići in drugi, bodo tudi oni preseneti, kakor so krkovčanske žene. Padna, Sv. Peter, Vanganel in Sv. Anton.

Resnica boste reakcijo v oči (Nadaljevanje s prve strani) v račun, da se na drugi strani uspešno uveljavlja tudi slovenska kultura. Skozi stoletja je bila navajena na rast »kulturne« na račun zatiranja slovenskega delovnega ljudstva. Italijansko delovno ljudstvo v Istrskem okrožju misli drugače. Prav nič si ne želi, da bi z razvojem svoje kulture oviral razvoj drugih narodnosti. »Il Gornale di Trieste« posveča dober del svojega članka dokazovanju, da se v našem okrožju vedno bolj pospešuje raznoredovanje italijanskega življa. Toda, kaj bi hoteli prav za prav? Morda to, da se zaprejo vse slovenske šole, ter vsa slovenska prosvetna društva? Da, to je tisto, kar si želijo. To pa se ne bo dogodilo, ker se je slovensko delovno ljudstvo na svoji zemlji krvavo borilo za osvoboditev izpod jarma okupatorjev. Način pisanja o italijanskem festivalu nam kaže, kaj bi se tu dogodilo, če bi se semkaj povrnila imperialistična Italija.

Festival italijanske kulture je pokazal, da ima italijanska ljudska kultura pred seboj prav lepe perspektive in, da se bo ta uspešno dvigala kljuc vsej jezi italijanske reakcije s konformisti vred!

RESOLUCIJA

CK KP STO o perečih političnih nalogah v obeh področjih Tržaškega ozemlja

(Nadaljevanje s prve strani)

III. Prve politične naloge v anglo-ameriškem predelu STO izhajajo iz tukaj navedenega stvarnega političnega položaja. V okviru režima, kakor je v anglo-ameriški vojaški upravi uvedena in vsebili so postopečno odpravo pridoblitev človeškega delavnika, delujejo pri naši prav isti politični, gospodarski in socialni človečnosti, ki danes zavira italijanske možnosti v Italiji; ta zveza domačih reakcionarnih sil z onimi v italijanski republike je zdaj popolna; s svojim šovinističnim in proti-italijanskim delovanjem pa pod vodstvom KPI dopoljuje to zvezno domačo kominformovska agencija.

Iz tega razloga se je treba še bolj odločno lotiti vprašanja italijanskega političnega življenja. V okviru borbe zoper proti-italijansko politiko anglo-ame-

ričke vojaške uprave in domače reakcije je treba ojačati borbo neposredno proti italijanski reakciji, ter proti revolucionistični in protidemokratični politiki vodstva KPI.

Kar se tiče naših Partij v Istrskem okrožju, je treba poučariti, da je izpolnitven plana osnovno gospodarsko in politično vprašanje za razvoj socialistične graditve v okrožju. Partija se mora zato odločno zavzeti, da bodo mobilizirane vse sile za izpolnitveni plan naših Partij. Poslužiti se moramo izkuštev v gospodarski izgradnji za boljšanje dela, za ojačanje delovnega sistema in za dosledno izpolnitvenje socialističnega načela, jo kompenzacijo po delovni storilnosti.

Za zgraditev socialistizma v okrožju, ki je mogoča samo v tesni povezavi s socialistično Jugoslavijo, postaja raz-

Kakšni so in kakšni bi morali biti v naših podjetjih odnosi do dela in ljudske imovine

Ceprav smo vprašanje odnosov uprav podjetij do delavcev in obratno že mnogokrat obravnavali na raznih sestankih, konferencah in na sestankih delovnih kolektivov, se doslej stanje ni izboljšalo. Tega so predvsem krivi nekateri vodilni organi, personalni referenti in sindikalne podružnice. Naloge personalnih referentov v podjetjih so mnogo večji in odgovornejši, kakor si jih nekateri referenti zamišljajo. Personalni referenti ne poznavajo svojih nameščencev in delavcev tako, kakor bi jih morali poznati. Dejstva dokazujejo, da rešujejo razne probleme pisarniško brez sodelovanja sindikalne organizacije, misleč da sindikalne podružnice niso v stanju pomagati pri reševanju nalog, ki se nanašajo na proizvodnjo. Podcenjanje sindikalne podružnice v podjetju je izraz nezaupanja do delavcev in s tem dušitev iniciativ od spodaj.

O DELOVNIH NORMAH

V marsikaterem primeru delavci upravičeno kritizirajo uprave, ki jim ne prikažejo prednosti normiranega dela in možnosti zasluga. Delavcem je treba na preprost način tolmačiti delovne norme, tako da jim bodo povsem razumljive. Prikazali pa jim je treba istočasno napake, ki jih delajo na posameznih gradiliščih tisti delavci, ki bi hoteli prejemati plačo na račun svojih tovarishev, ki delajo zavestno in dobro. Takih ljudi imamo v podjetjih zelo malo, vendar bo treba enkrat za vselej z njimi obračunati. Sindikalne podružnice morajo tem ljudem dokazati, da v delovnem kolektivu za ljudi, ki nočejo delati, nima mesta. Da se delavci s tem strinjajo, nam je dokaz masovni sestanek na gradilišču nove vinske kleti v Kopru, na katerem so delavci ostro in odločno nastopili proti nediscipliniranemu in lenuhom. Brigadir ali delovodja lahko pišeta ure, a vprašanje je, kaj so v teh urah naredili. Torej je zaslužek vsakega posameznega delavca odvisen od njegovega dela in ne od previsokih norm, kakor bi nekateri to hoteli dokazovati. V Kopru se urejuje park na trgu Brolo že nekaj mesecev in še do danes ni urejen. Vprašali bi se, koliko dela, odnosno denarja stane samo prekopavanje, ko prekopljejo vsak teden nekaj sto kvadratnih metrov s tremi delavci. Mimoči ljudje in opazovalci misijo, da bi se ti delavci ne zasluzili s takim odnosom do dela niti hrane v menzi. To je samo nekaj primerov, imamo pa takih primerov še več in to predvsem v gostinskej obrathi, kjer je odnos do dela malomaren, vladnosti pa sploh ni.

Tovariš Možetič in njegova skupina

Ta biro je postal središče organizacije tako imenovanih »priateljev ljudstva«. To so sestavljali člani in simpatizerji Kompartije italijanske narodnosti, ki so bili proti priključitvi Jugoslaviji iz raznih razlogov, predvsem nacionalističnih, in katerim je nudil odnos KPI do Julisce krajine in Trsta okvir za razdiralno antipartijsko aktivnost. — S tem je KPI obšla svoje obveznosti do organizacije KPJK, ustanovila je poleg in znotraj KPJK svoje organizacije ter tako na vse načine poskušala slabiti borbenost in enotnost KPJK.

Pristaši te organizacije so bili vse prej kot prijatelji ljudstva. Kaj neki drugi bi mogli pomeniti takrat ustanovitev take organizacije; s takšnim odnosom KPI do tržaškega vprašanja — kot samo slabitev in rušenje enotnosti KPJK in demokratičnega gibanja sploh, revolucionarne borbenosti širokih ljudskih množic Julisce krajine in Trsta ter znašanje nacionalističnega duha vanje. To je pomenilo istočasno tudi slabiti in razbijati italijansko-slovensko bratstvo — eno izmed največjih pridobitev narodno-demokratične revolucije in pa jamstvo njene nadaljnje utrditve in razvoja. Prav tako kot vse ostalo, kar je izviralo iz takšne linije KPI pa je pomenilo to — prezirati vse napore in pomoč, ki so jo naši revolucionari nudile svetovne demokratične sile s Sovjetsko zvezo na čelu, ko so se na mirovni konferenci zavzemale za jugoslovansko rešitev Julisce krajine in Trsta. Cudno je danes slišati

stalno presega norme za dvajset odstotkov in več, in sicer zato, ker so v brigadi ljudje, ki delajo enakomerno in ker imajo pravilen odnos do dela. Da so norme realne in dosegljive, so nam dokaz vsa dosedanja tekmovanja za višjo storilnost dela. Pri teh tekmovanjih so razne skupine, na primer pri EDILITU in pri gradbenem podjetju v Semedeli skupina Marca Marijana presegli normo za 100 do 150 odstotkov.

DELOVNA DISCIPLINA — PRVI POGOJ CA DOSEGO DELOVNIH NORM

Druga pomanjkljivost vseh delovnih kolektivov je: delovna nedisciplina. Nekateri delavci prihajajo zjutraj 15 minut ali celo pol ure prepozno na delo, popoldne pa se že pol ure pred zaključkom dela pričnejo pripravljati domov. Ali mogoče nekateri misijo, da so jim podjetja dolžna tudi ta izgubljeni čas plačati? Poleg tega odhajajo med delom popivat v bližnje gostilne, naj si bo to pri gradbenem podjetju Semedela, kjer je to že v običaju, ali pa pri EDILITU na gradilišču vinske kleti. Nekateri delavci sprejemajo privatna dela in neopravljeno izstajajo od dela, ne zavedajoč se, da zavirajo s tem izpolnitve planških nalog. Stevilo neopravljene in opravljenih inzostankov je tako visoko, da bo treba v tem pogledu kaj napraviti, naj si bo to od posameznih uprav podjetij, ali od strani sindikalnih podružnic, ki so v tem pogledu

dolžne sodelovati in pomagati upravam podjetij.

PRAVILNO RAVNANJE Z LJUDSKO IMOVINO

Z nenehnim političnim delom je treba utrditi delovno disciplino, organizacijo dela; med delavstvom mora zavladati visoka zavest in skrb za ljudsko imovino, s katero je delavec v stalnem stiku, ne sme se pa dogajati, da se ta imovina razmetava in pušča v nemar. V mesecu septembra je prišlo v destilacijo Conado nekaj sadja za predelavo. V tem podjetju zapošleni delavci so s tem blagom zelo slabo ravnali in so se zelo smejali, ko se je ugrel ležaj mlina. Nič boljši ni bil niti sam lastnik. Pri podjetju VINO pa je kletat Franc zelo širokogruden. Od nekaterih zahteva dobavnice, drugim pa izdaja vino tudi brez njih in še jim naleži polno aktovko sladkorja, na primer tovariju Zadniku. Isto velja za njegovega namestnika Bertoka, ki ga v odsotnosti nadomešča. Verjetno se ti tovarisi ne zavedajo, da imajo opravka z imovino delovnega ljudstva in da morajo za to inovino odgovarjati.

V tem dvomesečnem tekmovanju moramo poživiti borbo za dvig delovne discipline, zmanjšanje neopravljene in bolezenskih izostankov na minimum. Z utrditvijo delovne discipline pa nam je podana vsestranska garancija, da bodo planske naloge prioritetenih objektov še prej rokoma izvršene.

Stojan CINK

Streški šport se pri nas dobro razvija

Pred dnevi so si strelec v Kopru ustanovili mestno streško športno društvo, ki zajema že nad 100 članov. Izvolili so si odbor, ki bo vzgajal strelece. Na tej mestni streški konferenci so se pomenili, kako morajo razširiti strelstvo med ljudstvo. Ugotovili so, da se je od prejšnjega društva Proleter, kjer so bili vključeni tudi koprski streleci, odcepila in razin celotnega istrskega okrožja. Veliko vila streška zveza koprskoga okraja zanimanje za strelstvo vladajo tudi v Buješčini, predvsem med vaško mladino, a tudi na šolah in po nekaterih podjetjih se mladina navdušuje za ta lepi šport.

Streški prireditve, ki so večkrat po naših vaseh ob prilikah kake prireditve, so privabile vedno veliko število strelecev in tudi gledalcev. Tako se zbere navadno na koprski postaji vedno veliko ljubiteljev strelstva, da pokažejo svoje znanje. Na bivši postaji je tudi lepo streški šport, vendar ni se popolno Streški društva po naših

vaseh pa si jih morajo sele urediti. V členu 3. pravilnika streške zveze istrskega okrožja je rečeno: Nameststreške zveze je, da razvija smisel za streški šport, poznavanje orožja in usposabljanje članstva za strešjanje in tako dvigati streško znanje in kvalitetno. Torej je strelstvo le šport, s katerim se bavijo tudi po drugih državah, toda v teh državah si more kupiti puško le malokateri bogataš, ki se zanima za ta šport.

Tudi na koprski gimnaziji so si ustanovili streško društvo, v katerega se je včlanilo že nad 30 dijakov in so imeli že trikrat vaje, ki so precej dobro uspele. Glavno pa je, da so dijaki pokazali ljubezen do tega športa, zato tudi uspehi ne bodo izostali, čeprav marsikdo še ne zna ravnat s puško.

Znan pa je mladinec Markežič, ki je z izkušen strelec in bo naučil tudi druge dobrega strešjanja. Strelli v tarčo so bili precej slabici in dosti jih je šlo v praznino.

BRANKO BABIC

O bistvenih vzrokih spora v tržaškem demokratičnem gibanju

— po vsem tem — kričanje istih ljudi, kako se borijo za enotno svetovno socialistično fronto proti KPJ, ki bi jo le-ta, po njihovem dopovedovanju rušila, jim je bila takrat fafronta deveta brig in so v nasprotu z interesu svetovne demokratične fronte branili svoje ozke nacionalistične interese, na liniji italijanske nacionalistične buržauzije. Koliko pa je resnice na tem, da oni danes resnično branijo enotnost fronte socializma, bomo videli še pozneje.

Ko je KPJ videla, da zaradi razmerja sliši v svetu ni mogoče priti do pravilne rešitve Trsta in Julisce krajine, se je odločila za linijo, ki bi dala KPJ najširše možnosti akcije med italijanskim proletariatom proti lastni buržauziji in raznim imperialističnim provokacijam. Dogovor TITO-TOGLIATTI je odpril novo obdobje obrambe revolucije v Julisce krajini in Trstu ter krepitev demokratičnih sil Italije v borbi proti imperializmu. Vendar tudi te možnosti KPJ ni izkoristila za široke množične organizacije, mavelč za diplomatsko parlamentiranje s strankami italijanske buržauzije.

Mirovna pogodba je določila ustanovitev »Svobodnega tržaškega ozemlja« Jugoslavija je v interesu miru sprejela ustanovitev »Svobodnega tr-

žaškega ozemlja kot kompromisno rešitev, potem, ko ni mogla doseči bojšče rešitve niti v neposrednih pogajanjih z Italijo, na osnovi dogovora Tito-Togliatti.

Tudi vodstvo KPJ se je sprva in na videz spriznjilo s tako rešitvijo. Vendar pa samo na videz, ker je pri sebi vedno gojilo upanje, da se bo ponudila prilika — tudi glede na mednarodne dogodke — da se povrne Trst k Italiji. Zato se je KPJ zelo potegevala za čim večji vpliv v vodstvu KP STO. Zahteva, da postane Pratolongo sekretar partije, je odprtvala prizadevanje, pridobiti si odločen vpliv v KP TO in postopoma njen politično linijo preorientirati na pozicije KPJ. V tem namenu so tudi v okviru KP TO zbirali vse elemente, ki so bili na liniji KPJ, jih grupirali posej, mimo in brez vodstva. Stalno zahtevanje, da bi raziskali člane partije (Radik in podobni) ponovno sprejeli v partijo, je bilo tudi sestavni del »konspirativne aktivnosti KPJ v okviru KP TO. Tako se je pripravljalo teren tudi organizacijsko za bodoče nastope.

III.

Preden pričenem z analizo največjih dogodkov po objavi resolucije

PIŠEJO NAM...

Šmarrje

Čakamo na obljubljeno predavanje

Pred kratkim me je na cesti ustavil star kmet iz Smarij. »Ti,« mi pravi, »ti, ki si vsak dan v Kopru, ali ne bi šel na okrajno prosveto in bi v našem imenu prosil za predavanje o kmetijstvu in sadjarstvu. Poglej, zadnjič, ko smo imeli predavanje o kmetijstvu, nam je tovaris predavatelj obljubil, da bodo sem gor v najkrajšem času poslali nekoga, ki se s tem bavi. Mi pa čakamo tega predavatelja že dolgo časa, toda od nikoder ga ni. Potem, to je bilo neko nedeljo, so nas obiskali nekateri profesorji; povedali smo jim, da bi želieli poslušati predavanje o kmetijstvu. Obljubili so nam, da se bodo poznamo na tudi v sestanku, ki se naša skupnost načrtuje v tem letu.«

Po tem razgovoru sem cesebro steknil do okrajne prosvete in prosil v imenu Smarijanov za predavanje. — Zeleli bi, da bi na take prošnje naša okrajna prosveta z večjo skrbjo gledala in da bi prošnjam našega ljudstva ustregla.

Nasi zadružniki gradijo živinski hlev

Smarski zadružniki si grade živinski hlev, ki se s dneva v dan dviga. Hlev bo enonadstropen, zdržen s senicom. Dolg bo 46 m, širok pa 11 m. Sprejel bo lahko 50 glav goveje živine in približno 600 stotov sena.

Na gradilišču dela 10 zidarjev in 8 težakov. Hlev bo velikega vrednosti zaradi tega, ker imajo zadružniki govedo razkropljeno po vseh koncih in krajih domače vas in tudi izven nje. Tako ni mogoče živino skrbno negovati in upravljati. Zdaj je treba za upravljanje živine mnogo delovne sile, dočim bo v zadružnem hlevu treba le nekaj ljudi. Tu bo živina v čistem in zračnem prostoru. Dnevno bo pregledana in skrbno negovana.

Med zadružniki je veliko zanimanje za hlev, posebno pa za senik, ker imajo seno v kopah na prostem in se tako precej kvarji. Ker pa je letos

Marezige

Kjer je slab predsednik je slaba tudi zadružna

Taka je Kmetijsko-nabavna prodajna zadružna v Merezigah. Gospodar je tisti, ki zjutraj prvi vstane. Predsednik zadružne, tov. Venc preživi največ svojega časa v Kopru. Zato hočemo omeniti nekaj slabosti, ki gredo mimo njega. Pred kratkim so v Merezigah zaklali enega vola in so pustili njegovo kožo, da je segnila v

skladišču med umetnimi gnojili. Nadalje se tov. Venc ne pobriga, kaj in kako delajo uslužbenci v zadružni. Na primer tov. Nadalin Dobrinja, ki dela v poslovnični v Merezigah. Ob ponedeljkih je prihajal na delo pozno ali celo nič. Na te nerdenosti je bil tov. Venc večkrat opozoren od organov KLO, češ, naj jih odpravi in naj kaj ukrene proti tov. Nadalinu; toda on je šel mimo vsega tega. Ker se je tako ravnanje tov. Nadalina ponavljalo in je tov. Venc se vedno popuščal, je bil primoran KLO poseči vmes.

Omeniti moramo tudi vprašanje šoferja Kmeteproze Marezige, ki ga sedaj nimajo. Prejšnjemu šoferju tov. Etore Babici ni dovoljeno voziti, ker nima šoferske izpiti za tovorni kamion s prikolico, zato je bilo nujno, da dobre drugega šoferja. Ravno ob tem času je bil razrešen službe pri KLO Marezige tov. Ivan Umer, ki ima šofersko izkaznico pete stopnje in bi pršel v poslov za šoferja tega stroja. Večina zadružnikov je bila s tem zadovoljna. Ko je prišel čas, da prevzame kamion tov. Ivan, ga je tov. Venc, predsednik zadružne, zavrnil, češ, da nekateri člani niso zadowljivi. Ti nekateri so takí ljudje, ki se boje, da bi prišel tov. Ivan, ki je zaveden tovaris in poleg tega še član slovenske inspekcie med nje, in bi potem manj svobodno uporabljali zase kamion. Ce pomislimo, da so bili stroški za gorivo, plače in popravila kamiona večji kakor so stroški in s tem koristili vsem članom zadružne. Cestokrat so, namesto da bi prevzeli na daljše relacije večje tovore, trtili čas in gorivo za krajevne prevoze, kar bi lahko opravili z živino ali drugače. Take so stvari v Merezigah in takole ne sme iti več dalje!

IZ SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE

Jugoslovanski rudarski in metalurški inženirji ter tehniki so imeli v Sarajevu veliko posvetovanje o pridobivanju koksa iz lignita

V ponedeljek se je začelo v Sarajevu drugo posvetovanje rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov, ki je trajalo tri dni. Zbrani inženirji in tehniki so po končanih pozdravnih govorih poslali pozdravne brzjavke Centralnemu komiteju KPJ in tov. Titu, predsedniku zveznega sveta za strojogradnjo Francu Leskošku in predsedniku sveta za energetiko in ekstra-aktivno industrijo Svetozaru Vukmanoviču.

Preden se je začelo delo v posameznih strokovnih sekcijah, je na

skupnem sestanku podal svoj referat o koksu iz domačega premoga znani jugoslovanski strokovnjik prof. inž. Boža Popovič, ki je skupaj z ljubljanskim profesorjem dr. Maksom Samcem omogočil, da je Jugoslavija kot prva država na svetu začela pridobivati koks iz lignita. Vprašanje pridobivanja metalurškega koksa ni samo važno za Jugoslavijo, ki mora sedaj koks uvažati, marveč tudi za vse druge države na svetu, ker se svetovne zaloge črnega premoga, ki je sposoben za koksanje, naglo krčijo.

Nova tovarna žarnic v Zagrebu

Prvi MAGNETOFON izdelan v Jugoslaviji

Nedavno je tehnični vodja tovarne »Jugoton« v Zagrebu, Arnold Soklič, izdelal prvi magnetofon v Jugoslaviji, ki ga je kombiniral z napravo za prenos glasbe z gramofonske plošče na magnetofonsko žico ter z radijskim sprejemnikom.

Kaj je magnetofon in čemu služi?

To je električni aparat za snemanje zvoka zaradi poznejše reprodukcije. Magnetofone uporabljajo predvsem v radio-oddajni službi za snemanje govora, glazbe ali celih programov zaradi poznejše radijske oddaje. Cedalje bolj pa se v svetu uveljavljajo magnetofoni (seveda v konstruirani obliki) tudi za diktat naročil, korespondence itd., ali pa za avtomatično sprejemanje telefonskih naročil in podobno.

Magnetofon deluje tako, da se najprej v mikrofonu spremeni zvočno nihanje v nihanje električnega toka. Ta nihajoči tok, ki ga sprejema skozi tuljavo elektromagneta, povzroči neko nihanje jakosti magnetnega polja. Hkrati se mimo elektromagneta pomika tenek železni trak ali žica, ki se skladno z nihanjem zvoka na posameznih mestih bolj ali manj magnetizira (namesto železnega traka uporablja tudi trakove iz drugega ma-

terijala, ki vsebuje železne spojine). Če potem ta magnetiziran trak ali magnetizirano žico pomikamo v obratni smeri mimo elektromagneta, zbudimo v tuljavi nihajoči električni tok, ki ga potem v zvočniku sprememimo zopet v zvočno nihanje.

Tovariš Soklič je podrobno proučil delovanje podobnih aparatorov inozemskega izvora, ki delujejo s pomočjo traka ali žice. Spoznal je, da je mogoče vso napravo poenostaviti. Namesto dveh elektromotorčkov, ki premikajo trak ali žico v eni ali drugi smeri, je izdelal konstrukcijo z enim samim elektromotorčkom. Namesto 11 ali več elektronov ima njegov magnetofon le 8 elektronov. — Iz stekla »pleksia mu je uspelo izdelati zvočnico (pickup), ki tehta le 12 in pol grama, kar omogoča boljše snemanje tona. Mikrofon pa ima velikost polovične škatljice vžigalic. Prav poseben uspeh je tov. Soklič dosegel s tem, da ni uporabil specialne magnetofonske žice (s premerom 9 šotink milimetra), ki je inozemski izdelek, marveč je v ta namen vzel običajni sukanec, ki ga je prepariral s posebno zmesjo, vsebujočo železov oksid.

Ta prvi magnetofon, izdelan v Jugoslaviji, odlično deluje in ima mno-

ge prednosti pred inozemskimi izdelki. Tov. Soklič pa pripravlja še drugo konstrukcijo magnetofona, ki ga bo mogoče zaradi reproducije priključiti na kakšen koli radijski aparat. Njegove konstrukcije dokazujejo, da so jugoslovanski tehniki sposobni konstruirati tudi najbolj komplikirane aparate z domačim materialom.

V Jugoslaviji gradijo nove železniške proge

Pred zaključkom letosne gradbene sezone se je pospešeno nadaljujejo gradbena dela na številnih novih železniških progah. Največ delavcev — po večini frontovcev — je sedaj zaposlenih na gradbišču istreške železnice, kjer bodo v kratkem dovršili prvih 20 km proge od Stalj v Raškem zalivu do Podpičana. Do konca leta pa mora biti dograjena železnica v vsej dolžini 54 km.

Po svojem pomenu za naše gospodarstvo je gotovo najvažnejša gradnja normalnotirne železniške proge Sarajevo—Kardeljevo, ki predstavlja najugodnejšo zvezo z morjem ne samo za Bosno in Hercegovino, marveč tudi za vse vzhodni del naše države.

Dolgi naporni poizkusi v eni in v drugi smeri so dali pozitivne rezultate. Tako pridobljeni koks je po svoji sestavi in po fizikalnih lastnostih enak tujemu metalurškemu koksu. V Lukavcu pri Tuzli je gradnja velike koksarne že danes napredovala, drugo veliko koksarno pa so začeli graditi v Zenici.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane o rezultatih eksperimentov z domaćim koksom in referatu inž. Hloupka o taljenju varežkih rud s pomočjo domačega koksa.

Na posvetovanju v Sarajevu so razpravljali še o dveh referatih, ki se nanašajo na koks in sicer o referatu prof. inž. Rekarja iz Ljubljane

SEDEM DNI PO SVETU

Clanek maršala Tita ob petletnici OZN

Vlada FLRJ se bo tudi v bodoče z vsemi močmi zavzemala za ohranitev miru

Na današnji dan, dan Združenih narodov, znova trepeta ves svet ob misli, da lahko pride do nove, tretje svetovne vojne. Zaradi tega so oči narodov vseh držav uprte v Organizacijo združenih narodov. Vprašanje je, ali bodo Združeni narodi preprečili novo, tretjo svetovno vojno in zagotovili mir, in na kakšen način bodo to storili. Priznati je treba, da se to vprašanje zastavlja s precejšnjim skepsom, ki je upravičena, če se že bemo ozremo na preteklost, ki ni še tako daleč za nami, saj ljudje danes primerjajo dogodke, ki so se zgodili pred drugo svetovno vojno, z nekaterimi pojavi, ki se dogajajo danes — posebno pa še, žal, da je tako, na koncu organizacije Društva narodov, ki mu je bila namenjena podobna vloga, kakor danes Organizaciji združenih narodov. Vendar pa mislim, da danes lahko z večjim zaupanjem gledamo v prihodnost, na uspešno poslanstvo Organizacije združenih narodov, ne glede na nekatere slabosti in pomanjkljivosti, ki jih zaznamuje ta organizacija.

V zadnjem času smo lahko z olajšanjem ugotovili, da so se odgovorni državniki nekaj naučili iz nesrečne preteklosti in da sedaj bolj pogumno iščejo poti, kako bi se onemočile nove agresije, nova svetovna vojna. Naj nam draga plačane izkušnje iz preteklosti z vsemi posledicami druge svetovne vojne to pot končno pripomorejo k temu, da s pomočjo nove svetovne organizacije, to je s pomočjo Združenih narodov, vztrajno in dosledno iščemo in najdemo načine za mirno reševanje vseh mednarodnih vprašanj. Da bi to dosegli, se moramo ne samo skrajno truditi, ampak po potrebi tudi mnogo več žrtvovati, da bi kar najbolj okreplili Organizacijo združenih narodov, takó, da bi bila zmožna odstraniti vojno nevarnost, ki danes znova grozi človeštvu. Da pa bodo Združeni narodi res zmožni izpolniti to veliko poslanstvo, mora biti ta organizacija odločna in neomajna proti vsakemu poskusu, pa naj pride s katerokoli strani, ki bi ogrožal neodvisnost drugih narodov, ki bi pomembno vmešavanje v notranja vprašanja drugih držav, malih ali velikih.

Na koncu bi rad še nekaj poudaril, in sicer to, da obstajajo nevarna prizadevanja, da bi vsa ta pomembnejša mednarodna vprašanja reševalo samo nekaj velikih sil, to je, da ne bi upoštevali zastopnikov drugih malih in velikih držav, članic Združenih narodov pri izdajanjem pomembnih sklepov, s katerimi so prizadete druge države. Takšen način dela bi ogrožal tudi obstoj same Organizacije združenih narodov, mir pa s tem vsekakor ne bi bil ohranjen. Samo popolno sodelovanje vseh članic Združenih narodov pri vseh vprašanjih in pa enakopravnost lahko krepita to organizacijo in jo napravila zmožno, da izpolni svoje poslanstvo, ki ga ima v očeh vseh narodov sveta. To

poslanstvo pa je, da se ohrani mir na svetu in da se na kar najbolj prvičen način rešujejo obstoječa, še ne rešena vprašanja. Ko izrekam to željo, sem prepričan, da hrepenijo po-

tem ne samo narodi Jugoslavije, ampak tudi narodi vseh držav.

V zvezi s tem, lahko tudi ob tej priliki poudarim, da se bo vlada Federativne ljudske republike Jugoslavije tudi v prihodnje z vsemi močmi zavzemala za ohranitev miru, tudi na ta način, da bo ob vsaki priložnosti delovala za okrepitev Združenih narodov, ker je prepričana, da je samo po tej organizaciji mogoče rešiti mir in okrepliti sodelovanje med narodi sveta.

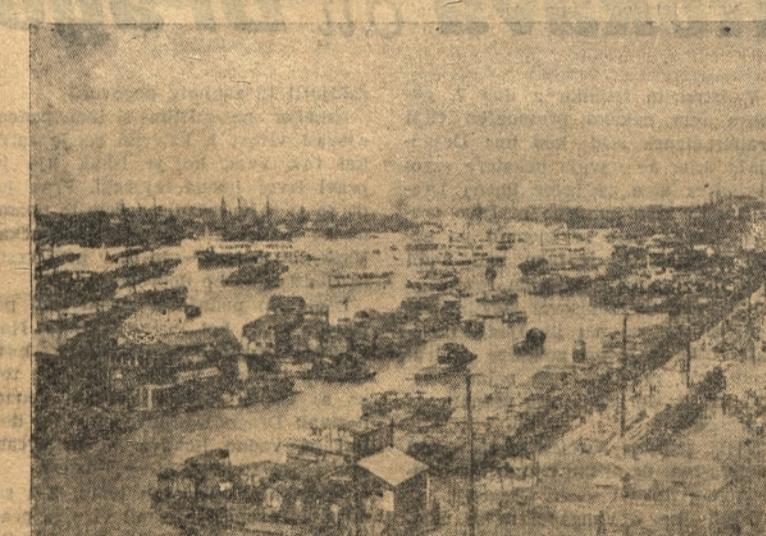
Hočininhove čete v Vietnamu prodirajo proti jugu

Francozom v Indokini vse bolj trda prede. Ho Ci Minh se ne zadovoljuje z dosedanjimi uspehi, ampak hoče osvoboditi ves Vietnam. Ho Ci Minhov proglaš, ki ga je v tem tednu oddaljal pekiški radio, pravi, da se vietnamsko ljudstvo ne sme upijaniti z začetnimi uspehi, ampak se mora zavedati, da bo borba trda, a zmogljiva. Ta teden pa so Vietminhove čete čistile francoske položaje ob trdnjavi Langson, ki so jo morali Francozi zapustiti. Boji pa se nadaljujejo ob cesti, ki pelje v obmorsko mesto Mongay. Vietminhove čete so uničile tudi bataljon 400 padalcev, ki so se spustili za hrbotom in skušali zavzeti Masan.

V Hanoju pa se je prebivalstvo prenatralo, saj šteje zdaj Hanoj nad 350 tisoč prebivalcev. Meščani drugih načnosti so ga že prejšnji teden začeli zapanjati. V mestu vlada obsežno stanje in vsi za boj sposobni moški francoske narodnosti so bili mobilizirani. Dne 20. tega meseca niso bili partizani in redne čete oddaljeni od mesta niti 20 milj. Radio Peking pravi, da so to le prvi uspehi za končno zmago.

Glasnik glavnega stava francoske vojske poroča iz Sajgona, da so oddelki Vietminhovih čet ogrožali že 24. tega meseca Laokaj, ki leži ob vhodu v dolino Rdeče reke. Prav tako pa so začeli napadati francoske prevoze in postojanke ob cesti, ki pelje iz Fulanaga do Dinhlapoma. Vse kaže, da hočejo ravno to francosko fronto prebiti, ki poteka vzdol ceste severno od izliva Rdeče reke. Francozi pa tudi na drugi strani posiljavajo ojačenja in si skušajo pridobiti za obrambo nekatere izgubljene trdnjave.

Stab vietnamske ljudske vojske je javil, da so vietnamski oddelki zelo uspešno akcijo izgnali francoske enote iz mesta Seopajšana, ki leži 30 km severozahodno od Jendjina. Po zadnjih poročilih pa so čete Vietminha pred Laokjem in skušajo vdreti v to važno mesto.

SHANGHAI — PRISTANISCE

Od slavnostnih Potsdamskih sklepov, do rehabilitacije nemških vojnih zločincov in oborožitve Nemčije

Osrednje vprašanje svetovnega zanimalja je v zadnjem času ponovno oborožitev Nemčije. Ko so zavezniški spomladni 1945 pobili nacistično zver, so si v nemškem mestu Potsdamu, kjer so nekdaj gospodarili oholi pruski kralji, segli v roke, ugotovili, da je nemški vojaški zmaj mrtev in se obvezali, da bodo opustili vse, kar bi ga moglo obudit v novemu življenju. Toda kmalu se je izkazalo, da so eni in drugi ob teh svečanih izjavah postopali neiskreno in da ni nihče med njimi opustil nade, kako bi borbenti duh in sijajno organizacijo, ki ju je vedno pokazala nemška vojska, izrabil v svojo korist. Zlasti Rusi so se kmalu lotili dela. Postavili so na noge tako imenovano ljudsko policijo, ki pa je oborožena tudi s tanki in bojnimi letali in ne le s puškami in

topovi ter šteje po zadnjem štetju nekako 300.000 mož. Ta močna vojska gotovo ni ustvarjena zato, da bo brnila meje primeroma majhne vzhodne Nemčije, ki je poleg tega nihče ne ograja, marveč je verjetnejša domnevna, da je njen glavni namen pomagati SZ v primeru oboroženega spopada v Evropi.

Začeten petek boja v Koreji je zdil znaten poplav v Ameriki, ker je pokazal, kaj lahko napravi dobro organizirana satelitska vojska proti nepripravljenemu nasprotniku. Američani so si malo bliže ogledali svoje atlantske zavezničke in postalno jih je strah. Francozi so pokazali do golega svojo slabost že v borbah v Indokini, vsi drugi skupaj: Italijani, Belgiji, in Nizozemci pa sploh niso omembni. Z drugimi besedami, če bi Ru-

si svoj korejski poskus v Evropi ponovili, so kmalu brez posebnih ovir ob Atlantskem oceanu in boge kaj bi v tem primeru nastalo z Anglico. Zato se je na mah dvignilo javno mnenje v Ameriki, da je treba oborožiti Nemčijo in jo vtakniti v atlantsko zvezo kot glavnega vojaškega činitev, ki bi se mogel upreti navalu iz vzhoda.

Ti glasovi niso naleteli pri Nemcih na gluha ušesa. Mnogi bivši nemški generali so se že videli v vlogi križarskih vitezov in privlekli so na dan svoje zaprašene uniforme. Ce se ne more zapadna Evropa rešiti brez Nemcev, potem bomo stavili svoje zahteve, tako so javno modrovali nemški desničarski krog. Ze so bile: samostojna zedinjenja Nemčija, neodvisna nemška vojska, ki se bori s svo-

Pregled

MEDNARODNIH POLITIČNIH DOGODKOV

ZADNJEGA TEDNA

v govoru, ki ga je imel na Glavni skupščini v torek dopoldne ob prilici njene petletnice, da ni možno z jekli besedami mnogo začeti, dokler na njih mestu ne stopijo dejanja in da se bo radi tega zapadni svet oboroževal, dokler razorožitev ne postane stvarnost.

V evropski politiki se je težiše vrtovalo okrog nemške oborožitve. Ameriški gospodarji pritiskajo na uporniške Francoze, da ne gledajo na svet skozi tako temna očala. Zdi se da francoski vladi sami izgleda da tozadovno manjka enotna linija, ker bi desničari žeeli pristati na ameriške zahteve, levica pa ne. Radi tega mora ministriški predsednik Pleven taktizirati, da ne pada med obo stola. Vendar je v celoti opažati, da francoska vlada polagoma popušča nasproti Ameriki, ki glede na oborožitev Nemčije postaja skoraj neizgibna, čeprav zaenkrat le v sklopu skupne obrambe zapada v okviru atlantskega pakta.

Soyjetska zveza je proti tem poskusom imperialističnega sveta odgovorila s sestankom zunanjih ministrov svojih podložnic v Pragi, kjer so ti pod predsedstvom Molotova ugotovili, da zapadnjaki kršijo z nameravano oborožitvijo Nemčije svedčane pogodbe in podsdamski dogovor.

Kitajska ljudska vojska vkorakala v Tibet?

Cete komunistične Kitajske so vkorakale v Tibet. Agencija Nove kitajske republike je javila, da so kitajske čete doble nalogo, da osvobodijo tri milijone Tibetancev, ki ječijo pod jarmom imperializma. Proglas, ki sta ga izdala štab 2. armade in komite Komunistične partije za jugozahodno kitajske, četam ob tibetanski meji, pravi, da je njihova naloga, da osvobodijo tibetansko ljudstvo in tako dokončno združijo vso kitajsko zemljo.

Ta proglas, ki ga je izdala agencija Nove Kitajske, je prvo uradno potrdilo s kitajsko strani o vojaških akcijah ob tibetanski meji in začetku osvoboditve Tibeta. Ze pred tedni so namreč krožile po Dalnjem vzhodu vesti o teh operacijah, ki pa so bile dejansko izmišljene, ker sta se že pred dnevi pogajali tibetanska in kitajska delegacija o rešitvi suverenosti Tibeta. Iz Novega Delhija pa poročajo, da je ta napad le izmišljena, dejstvo pa je, da LR Kitajska ni poročila o napadu demantirala.

Zahtevajo, da njihovi nasprotniki takoj opuste take namere in da najrajsi sklenejo mir z Nemčijo, nakar naj bi jo tekom enega leta okupatorji zapustili. Ker se pri današnji razdelitvi sveta v interesne sfere glasovljive le slabo čujejo preko meja teh sfer, tudi poziv iz Prage na drugi strani ni naletel na posebno vpoštovanje ter le na nekaj trpkih in ironičnih opazk, naj vsak najprej pomeni pred svojim pragom. Verjetno pa je tudi, da v Pragi niso le razpravljali o oborožitvi zapadne Nemčije, marveč še o kakih drugih stvareh, ki so jih pa rajši zamolčali, in Molotov je tolažil svoje ovčice spričo žalostnega obnašanja SZ v Koreji, poudarjajoč, da lahko uveljavlja svojo voljo nad vsako med njimi, ki bi hotela modrovati po svoji glavi. Podoba je pa, da ji tudi tam več stoprocentno ne verjamejo.

V Italiji so ta teden poslušali pridigo, ki jim pa ni posebno ugajala, ker ni prihajala od svetega očeta, marveč od Dayton, enega od voditeljev ameriške pomoči Amerike Evropi. Ta jih je na skoraj nepreveč vlijuden način povedal, da so gospodje v Italiji preveč navajeni živeti od božje pomoči, katera pa ne prihaja iz nebes marveč iz Amerike in da bi bilo dobro, da bi se to nehalo. Preveč namreč radi gledajo na svoje profite, na delovno ljudstvo pa bore malo. Zato je tudi revčna in brezposelnost v Italiji tako velika. Nekateri ljudje so rekli, da je škandal, da se Amerika na tak grad način utika v italijanske nofranje zadeve, vendar s la kola lomi in tako so se njeni ministri kljub temu morali podati na romanje v Washington ali pa po navodila k veleposlaniku Dunn. Poleg tega imajo sosedji težave s svojimi atomskimi učenjaki, izmed katerih je eden pobrisal v Rusijo, očivljujoč, ker so se mu atomska raziskovanja v Italiji zdela tako zaostala, da je zanj to delo tam postalo odvisno.

Kratke vesti . . .

TOULUS — Pred dnevi so v tem mestu arretirali poljskega vicekonzula, ki je baje obdožen prevratnega delovanja zoper francosko državo. Uradni krogi pa o tem vprašanju previdno molče.

SYDNEY — Dne 24. t. m. je avstralska policija nenadoma preiskala sedeže avstralske KP, ki je bila pred tedni v parlamentu proglašena za ilegalno. To je bil praktično ukaz, da se postavi izven zakona. Policija se je prepričala, da so partie arhive odnesli na tajna mesta.

NAŠ KULTURNI KOTIČEK

O ZNAČAJU

slovenske-kulture V ISTRİ

Od 23. do 29. novembra tega leta se bo v našem okraju proslavljal teden slovenske kulture.

Kaj pa je teden slovenske kulture? To je pregled kulturno-prosvetnega življenja, dela in udejstvovanja slovenskega naroda, pregled razvoja in napredka naše kulture.

Vsek narod se ponaša s svojo kulturo in je nanjo ponosen.

Naš malo slovenski narod se tudi ne misli več poniževati, marveč hoče tudi sam stopiti v krog visoko omikanih narodov, kajti čeprav majhen, je lahko ponosen na svojo kulturo in svoj kulturno-prosvetni doprinos človeštvu.

Kultura Slovcencev iz Koprščine ima svoje stare tradicije. Saj je stara skoraj toliko, kolikor znaša doba od njihove naselitve v te kraje do danes. Rijanski kulturni spomenik je najstarejši dokaz kulturnega življenja Slovencev tiste dobe.

Ze samo dejstvo, da so se Benečani pogajali s Slovenci Koprščine in z njimi sklepali pogodbe, pomeni, da so Slovenci že v tisti dobi kulturno nekaj pomenili. Tudi to, da so v sredi benečanskega Kopra že pred nekaj sto leti imeli Slovenci slovensko bogoslužje, je dokaz kulturnega življenja naših dedov.

Tudi dejstvo, da so v Kopru živelj in delali slovenski protestantski pridigarji in propagatorji, je zopet dokaz, da so naši ljudje takrat živelj svoje kulturno življenje.

Dočim se je pri drugih velikih narodih razvijalo kulturno življenje bolj po mestih in gradovih, a je na vasi v tem oziru vladal popoln mrak, se je kulturno življenje pri Slovencih rodilo in uspevalo na vasi, večinoma v župniščih, županstvih, občinskih svetih in po rodbinskih zadrugah.

Slovenski preporod je pa zanesel slovensko kulturo v sleherno hišo, kar

je bil jasen dokaz, da smo Slovenci od vseh narodov v Avstriji imeli najmanjši odstotek nepismenih. Celo veliki narodi se v svoji prešernosti, kar se tiče njihove kulture, niso mogli s tem ponašati. Naša kultura je res ljudska, narodna in ne kultura privilegiranih bogatih slojev.

Starejši ljudje se še spominjajo živahnega prosvetnega dela po vseh Koprščini. Marsikateri starejši mož še danes ponosno pripoveduje o uspešnem nastopanju pevskega društva, o veselitvah večjega obsega in drugih kulturno-prosvetnih manifestacijah.

Moralo je priti do italijanske okupacije in fašizma, da je naše ljudstvo zopet padlo v temo, ko so bile uničene vse naše kulturno-prosvetne in gospodarske organizacije, uničene naše šole. Naduti fašizem, ogrjen s pličem jažnem 2000-letne kulture, je slavil svoj triumf.

Toda pod pepelom naših uničenih in požganih kulturnih domov in knjig je tista iskra, ki je v narodno-osvobodilni borbi vzplamela v velik požar, ki je uničil fašizem in njegovo zgradbo. Kljub temu je po eni generaciji ostal polmrak, katerega je treba sedaj odpravljati. To je ljudska oblast uvidela in začela z delom. Pomagati pa ji morejo in morajo v veliki meri naše kulturno-prosvetne organizacije.

V letošnjem tednu kulture bo vsak naš kraj pokazal svoj napredok, svojo kulturno-prosvetno sposobnost. Pokazal bo dela in pridobitev slovenske kulture. Pokazal bo žilavost v borbi za svoj napredok.

Ogromen korak, ki je bil po osvoboditvi napravljen pri nas, bo prišel v tem tednu do izraza tudi na kulturnem polju.

Slovenci iz Koprščine, čeprav manjštevili, bodo te dni pokazali, kaj vse premoreta dobra volja in ljubezen do svojega jezika in naroda.

S. Cok

Stroga pripravljenost pred izkrcanjem nemških čet v Kopru

DOGODKI, KI SO SE VRSTILI NA NAŠIH TLEH PO RAZPADU ITALIJE

V Trstu

Ista stvar se je dogajala tudi v Trstu, kjer je nekaj sto Nemcev razorzožilo skoraj sto tisoč italijanskih vojakov. Italijanska komunistična partija je bila na repu dogodkov, bila je popolnoma odstopna in dezorganizirana. Delavske množice so bile brez vodstva in tako se je zgodilo, da je neznatno število Nemcev razorzožilo milijonsko italijansko armado in Hitlerjeva vojska je zavladala nad Italijo. Ko so Nemci v Trstu uvrstili svojo oblast, so začeli s ponovnim oboroževanjem fašistov, ki so si želeli novih krvavih pohodov na naše vasi in novih borb proti partizanom. V strahu pred mogočno vstajo in naglo se razvijajočim osvobodilnim gibanjem so se pripravljali za borbo na življenje in smrt. Tedaj je tudi položaj pri nas postal resnejši. Treba se je bilo pripraviti na velike bitke, na neizogibno sovražnikovo ofenzivo, prekrbiti rezerve hrane in municie ter se umakniti na ugodnejše položaje.

Zadnje dni septembra

so se

pripravljali

na položajih

na strojnicah,

pripravljeni

na borbo.

Iz Trsta smo prejeli

poročilo,

da se nameravajo

Nemci izkrcati

v Kopru ob zori dne 28. septembru,

zato smo proti jutru umaknili

čet na položaj nad koprskim pokopališčem,

druge edinice pa so zase

dile položaje zdol semedelskega hriba.

Tu smo postavili tudi dva topova,

ki sta bila naperjena proti Kopru in

pripravljena na sprejem nemških čolnov.

Pričakovali smo, da se Nemci vrnejo

še isto noč.

V samem Kopru ni

smo nameravali sprejeti borbe in bi

se umaknili na položaje izven mesta

že zvečer, toda treba je bilo odpreljati

iz koprskih skladišč čim več bla

ga.

Zato je nekaj partizanov ostalo v

mestu in smo, medtem ko so naši ka

mioni hiteli s prevažanjem, budno sta

li na položajih

na strojnicah, pripravljeni

na borbo.

Iz Trsta smo prejeli

poročilo,

da se nameravajo

Nemci izkrcati

v Kopru ob zori dne 28. septembru,

zato smo proti jutru umaknili

čet na položaj nad koprskim pokopališčem,

druge edinice pa so zase

dile položaje zdol semedelskega hriba.

Tu smo postavili tudi dva topova,

ki sta bila naperjena proti Kopru in

pripravljena na sprejem nemških čolnov.

Noč je bila temna in popolnoma

mirna. Koprskie ulice so bile bolj po

dobne tegobni puščavi kakor živemu

mestu. Ze ob desetih zvečer je izginil

iz koprskih ulic vsak znak življenja

in je nastopila grobna tišina.

Le tu pa tam je bilo slišati korake

partizanske patrulje in brnenje kamionov,

ki so stalno odhajali in se

vračali v kaznilnico po novi tovor.

Vendar to ni bil mir, temveč napeto

bedenje in mučno pričakovanje novih

dogodkov, ki nam jih je sovražnik

napovedal za drugo jutro. Tudi Koprčani,

katerih večina je bila proti par-

tizanom sovražno razpoložena, so ne-

kaj slušili. Tisto noč niso spali. Ob

pazljivem prisluškovanju je bilo sli-

šati povsod v zatemnjениh hišah ta-

jinstveno šepetanje. Vsi smo se za-

vedali, da je to tišina pred bližajo-

čim se viharjem. Vsak partizan je mi-

sill na jutrajnje srečanje s premo-

nim sovražnikom, toda za strah ni

bilo časa.

(Nadaljevanje sledi)

ORAZSTAVI italijanskih slikarjev v Izoli

Združenje Italijanov je priredilo v okviru Tedna kulture poleg drugih kulturnih manifestacij tudi razstavo slikarjev italijanske narodnosti, ki bivajo na območju istrskega okrožja. To je prvi skupni nastop slikarjev Italijanov v istrskem okrožju. Na razstavi je zastopanih 7 slikarjev, ki so razen Atilija Fonde vse diletanti-samouki.

Razstava je z nad 100 razstavljenimi deli napravila na obiskovalce takoj ob vstopu zelo prijeten vtis. Razstavljeni dela so manjšega formata. Razstavljalcji so bili zastopani z olji, akvareli, peroribami in oglje. Pri izbiri del bi bila žirija nekoliko strožja. Ce pa upoštevamo, da ni šlo pri razstavi samo za umetniško vrednostjo razstavljenih del v strogem pomenu, temveč je imela razstava značaj manifestacije in prvega javnega nastopa te skupine v okviru velikih manifestacij kulturne dejavnosti italijanskih prosvetnih delavcev, potem je naravno, da je treba presojati razstavo s kriterijem, ki mora upoštevati te okolišnice. Ponavljam pa, da je bila razstava kot celota na primerno visoki ravni in da mora kritik priznati razstavljalcem razmeroma dobre kvalitete. Motivi so izključno iz našega ozemlja in kažejo na iskrenost doživetja domača, zemlje. Marine in istrska pokrajina je obdelana v vseh svojih karakterističnih elementih.

Slike so sveže, koloristično bogate. Materija ni vedio dovolj in pravilno obdelana in tudi skladnost tonov ni vselej posrečena. Kompozicijsko so dela dokaj resna. Če haj spregovorimo o posameznih razstavljalcih, lahko rečemo, da je Totto bolj produktiven kot kvalitetno dober v svojih marinah in pejsažih, je pre malo slikarski in preveč naturalističen. To ima za posledico, da zaida Totto v osladne barve in neslikarske manire. Njegovi akti so ponekod zarisan. Ne more pa se Totto, ki je bolj kipar kot slikar, zanikati talenta.

Arhitekt Trimbetta razstavlja perisbe, v katerih se ni povzpel preko ilustrativne naturalistične forme novečenja. V tej svoji maniri pa je subtilen in v mnogih motivih zelo zanimiv in poln okusa. Zlasti so lepe risbe štev. 85. in 86.

Olja Miloša so iskrena in neposredna, interpretacija kaže ponekod na pravilno, velikopotezno, skladno glejanje na motive, ki so povzeti iz tihotizit in njegove rojstne pokrajine.

Bartolomeo Fornazarov razstavlja zelo uspele in lepe črnobele pokrajine, po večini marine. Nekatere so po izbiri motivov in po tehniki izredno uspele grafične. V njih se zrcali slikarsko občutje in slikarsko oko. Prepričan sem, da bi lahko Fornazarov nastopal s samostojno razstavo z večimi stvarmi, ki bi lahko dale še večje dokaze o njegovem talentu.

Parovel je preskrmom zastopan na tej razstavi. Edino njegovo novečeno delo kaže v primerih z deli, nazav-

zaključil ta zanimiv pogovor.

Nikakor ne mislim s tem podcenjevati virov, h katerim se je zatekel tov. »Vse, ko je iskal, kje je pravi izvor imena teki?« Prav je, da se je to vprašanje načelo in upam, da bo prišlo do dobrega zaključka. Vsak glas o tem — in to v prvi vrsti iz ljudstva — bo dobrodošel.

Imel sem priložnost slišati tudi po drugih vseh kot Puče, Krkavče, Novi vas, Koštabona, povsod je bila ljudska trditve: V spodnjem delu toka so tamkaj živeči Italijani vedno nazivali Dragonja, Slovenci v tej dolini pa vedno Rokava. V Krkavčah sem slišal tudi Flum — Rokave.

Se nekaj bi dodal k temu. Zdi se mi malo dvomljivo iskati vire za prava imena rek, krajev in vasi v knjigah, ki so jih pisali ljudje, ki so bili vedno pod vplivom sovražnikov Slovencev in Slovenov. Tovariš Ogarev naj bo le brez skrbi. Sumljivih virov nismo nikdar uporabljali in jih tudi ne bomo. Za našo trditve smo se poslužili stare listine iz leta 1731, nikakor pa ne izvajanja kakega Kandlerja. Nismo se niti postavili na stališče, da smo že dokazali, da izvira imen Dragonja iz slovanskega osebnega imena. Rekli smo le, da bi utegnilo biti tako in tako. Naša trditve je do neke meje opravičena, ker je bilo imen Dragonja med Sloveni v Istri zelo priljubljeno. To ime najdemo med slovenskimi prebivalci mesta Trsta in zlasti še v Istri (na primer na Sovinjaku leta 1375, nadalje v Labinu leta 1420). Našteli bi lahko vrsto podobnih primerov. Povedati moramo nadalje, da se poreklo nekaterih imen lahko ugotovi edinole na temelju starih listin. Ustnno izročilo ne gre daleč nazaj. Ce bi se naslanjali z golj na govorico, bi prišli do zaključka, da prihaja imen Kras od slovenske besede krasen, ali pa recimo Strunjan od besede strunariji. Taka metoda ni seveda prav nič znanstvena. Tovariš Ogarev bi moral vedeti, da se za imeni skriva del gospodarskega razvoja in da je analiza krajevnih imen zelo poučna zadeva. Pri taki stvari se moramo vselej izogibati fantaziranja ter se naslanjati zlasti na listine iz tistih časov, ko niso imeli izkorisčevalci delovnega ljudstva morda niti posebnega interesa, da bi naša imena potvarjali. Zagrešili torej nismo nicesar. Tovariš Ogarev naj le uveljavlja ime Rokava na naša imenom odsek reke, ki jo domačini imenujejo Rokava. Tovariš

Priprem

NAŠIM KMETOVALCEM

Nekaj o delovni sili v kmetijstvu

V naših časopisih smo imeli večkrat priliko brati članke, ki so obravnavali vprašanje delovne sile in to zlasti v naši industriji; jaz pa bi hotel to vprašanje obravnavati s stališča naše vasi oziroma kmetijstva.

Pri vsakokratnem razgovoru s predstavniki KLO in KOZ o kmetijski proizvodnji sišimo, da je v zadrugi ali na vasi premalo delovne sile, da bi izvršili to in ono delo. Res je, da se večkrat znajdejo pred kopico del, toda ljudi, ki bi to delo izvršili, ne moremo dobiti; zato delo delno ali slabo opravimo. To daje tudi videz, da je premalo delovne sile. Vendar ta videz ni realno stanje naših vasi, ker v resnici ni tako. Naša vas ima premalo delovne sile. V več primerih bi bilo dobro, če bi jih nekaj odšlo v druge panoje naše gospodarske dejavnosti, recimo v industrijo.

V našem okrožju pride na 100 ha obdelovalne zemlje 130 za delo sposobnih ljudi. To število je zelo veliko in slabovpliva na gospodarstvo naše vasi. Poudariti je treba, da so naši hektarski donosi kljub temu še precej nizki, če jih primerjamo z donosi v drugih deželah ali državah. Vse to lahko vidimo iz naslednje primerjave z nekaterimi državami (podatki so iz 1939. leta):

Pri nas	11,0 q	14,0 q	80,0 q	130
Nemčija	22,6 q	31,7 q	191,5 q	52
Danska	28,5	164,1 q	36	
Francija	14, q	16,1 q	103,6 q	48
Italija	15,5 q	23,3 q	73,6 q	90
Madžarska	13,0 q	22,9 q	86,4 q	72
Jugoslavija	11,0 q	19,8 q	62,7 q	114

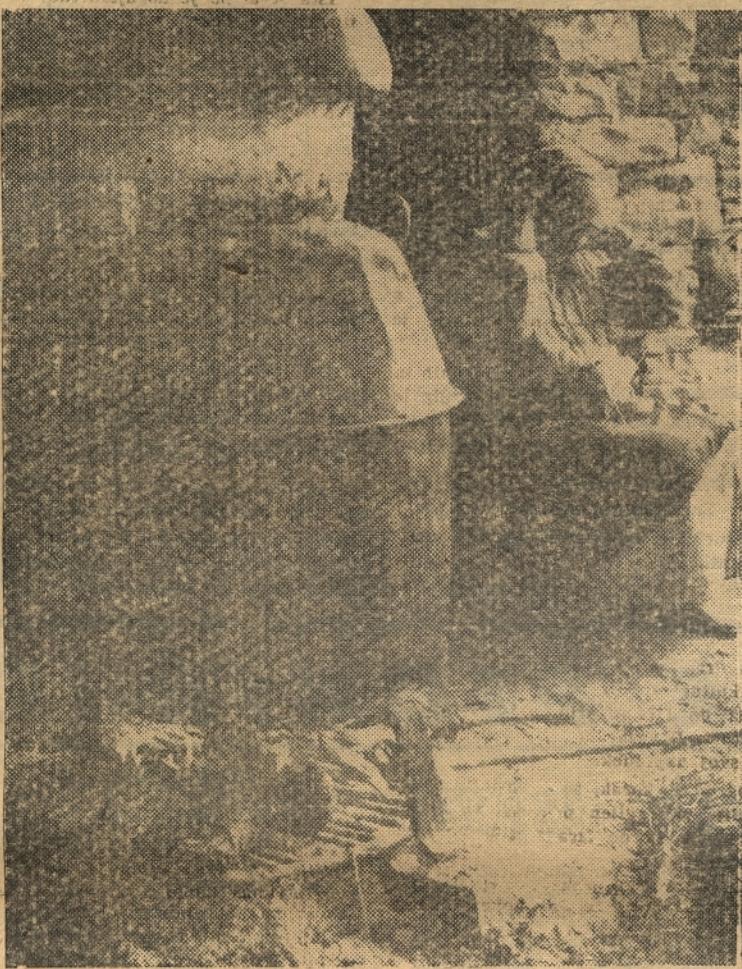
(Stevilke pomenijo: 1. pšenico, 2. kruzo, 3. krompir, 4. število zaposlenih ljudi na 100 ha orne zemlje.)

Kakšen zaključek lahko vzamemo iz te primerjave? Res je, da je v teh državah mehanizacija v kmetijstvu precej boljša in večja ter da je pri njih veliko velikih kapitalističnih posestev, ki dajejo pogoje za večje donose, vendar nam kljub temu pove, da je pri nas, in sicer na 100 ha zemlje zelo veliko ljudi ter da ti malo pridežajo. Zato upravičeno govorimo o pomanjkanju delovne sile na vasi; govoriti pa bomo morali malo več o dvigu storilnosti v kmetijstvu, o boljši zaposlitvi naše delovne sile. Govora naj bo, kako delo in proizvodnjo organizirati, da bo delovna sila enakomerno zapošljena skozi vse leto. Pri nas porabimo mnogo časa po nepotrebni ali na delih, ki malo donašajo, na primer večurno čakanje pred trgovino, mnogo preveč praznikov in podobno. Večkrat pa se dela tudi samo zaradi dela ne glede na višino in vrednost. Do-

ber gospodar, dobra KOZ in KLO, vso morajo že vnaprej, to je za prihodnje gospodarsko leto vedeti, kaj bodo na svojem zemljišču pridevali, koliko delovne sile bodo za to potrebovali. Pri tem se morajo vprašati, ali bo ta delovna sila popolnoma izkorisčena in kakšno vrednost bo s svojim delom ustvarila. Kot umni gospodarji bomo mislili tudi na možnost povečanja produktivnosti našega dela. Mislimi bomo na mehanizacijo, na dobro seme, na vzgojo dobrih sadik, živine, na nabav-

vo gnojil, na pravilno in pravočasno obdelavo zemlje, na saditev tistih rastlin, ki so za naše pogoje najboljše, dalje še na vključevanje naših kmetij v velika združenja posestva, to je v KOZ, kjer bomo do omenjenih sredstev in pogodb je začeli.

S tem načinom dela bomo rešili vprašanje delovne sile tako v kmetijstvu, kot tudi v drugih naših gospodarskih panogah. S tem bomo tudi dvignili kmetijsko proizvodnjo, našo gospodarstvo in našo vas na sploh.

Tropine izkoristijo naši kmetje dandanes na najboljši način. Skuhajo jih in iz blambikov priteče močno in okusno žganje. Tako ima danes naš kmet doma dovolj žganja za svoje potrebe. Za časa fašističnih finančarjev pa tega ni bilo. Kapitalisti in veleposesniki so lahko kuhalo žganje, našim kmetom pa je bilo prepovedano. Italijanski žganjekuhci so si z zakonom zagotovili popolno prednost. Naše žganje ni smelo konkurirati italijanskemu. Tropine so gnile na kupih in tako je bil naš kmet vedno brez žganja. Izpel ga ni niti za največje potrebe in za zdravila. Danes pa ima skoraj vsak kmet svoj blambik doma in si kuha brez skrbi, da bi ga vložil v žganje in zaprli.

Važna opravila v kleti

Pazimo na vina, da se nam ne pokvarijo

Na podcenjujmo važnosti dolivanja sodov

(Nadaljevanje iz zadnje štev.)

Da preprečimo razvoj in okužbo vina od teh bolezni, bo vinogradnik sedaj, ko so mosti povrli, sode takoj dolil. S tem izčenemo zrak iz posod in onemogočimo prej opisane bolezni.

Tudi v času tihega dokipevanja pretvarjajo glivice se preostali sladkor v žlikoh in ogljikovidno kishino, zato sodov ne smemo zabiti z navadno vino, temveč s kipelno vino, če smo jo imeli na sodu v času burnega kipenja, jo zamenjamamo z dokipelno vino. Dokipelno vino daje možnost, da ogljikov dvoksi lahko izhaja iz soda, gumenjasti obrutek pa preprečuje zraku dostop do vina (glej sliko slev).
1).

Skozi les vino diha, zlasti mlado, in nekoliko izhlapi, zato moramo sode dolivati redno vsak teden, najpozneje pa vsakih 14 dni, če hočemo, da bomo imeli zdravo vino. Da vino ohranimo kvaliteto, moramo dolivati isto ali boljše vino, ki mora biti popolnoma zdravo. V nasprotnem primeru vino pokvarimo. V ta namen ima umen vinogradnik že ob spravljanju moštva manjše sodčke, ki mu služijo za doliv. Vso manjšo neizpolnjenost posodo, ki jo imamo za dolivanje in pitje, pa razvedljamo, da preprečimo razvoj prej

omenjenih bakterij.

Do prvega pretoka, ki naj bi se izvrnil okoli božiča ali nekoliko prej, ko se vino čisti, je najpoglavitejše opravilo v kleti, da sode dolijemo in jih nadalje vedno dolivamo, to je da jih držimo polne in dobro zamašimo. Veha naj bo lesena in mora segati do vina, ker le tako dobro zapre in prepreči dostop zraku. Veha ovijati s tkanino ni priporočljivo, ker je higroskopična ter postane tudi zunaj sode mokra; na njej se naselijo razne skodljive bakterije (ocetne bakterije in plesnoba). Po navadi sod po vsem zalivu zunaj obrišemo z vlažno krpo.

Ce bomo po burnem kipenju z moštva takoj ravnali, bomo imeli zdravo in dobro vino ter ne bomo imeli opravka z boleznimi in napakami pri vnu. G. T. (Konec)

OBVESTILO

Obveščamo vse kmetovalce, da bosta mlina v Izoli in Rijani mleka za vse privatna kmečka gospodarstva od 30. X. do 5. XI. 1950. Mlin v Kopru pa od 5. XI. do 10. XI. 1950.

Izkoristimo JESENSKO pašo

Zaradi pomanjkanja vlage v poletnih mesecih je pridelek sena precej pičel, tako da obstoji nevarnost, da bo živinske krme primanjkovalo, zlasti, ker je slab tudi pridelek silaže. Pomanjkanje pa bomo precej nadoknadi, če izkoristimo vse možnosti tudi za jesensko pašo.

Na paši se živila prosti giblje, ima dovolj svežega zraka in sonca, česar v marsikaterem hlevu primanjkuje. Ce pomislimo, da mnogo živine pre-

živi v temnem, zaprašenem in nezračnem prostoru, se ne čudimo, da je živila slabia in da mnogo telet in mlada živila hira in zaostaja v rasti. Poleg dobre paše, ki po krmilni vrednosti prekaša vsako seno, ima živila na paši tudi dosti prostosti.

Pomanjkanje krme lahko v veliki meri nadoknadi s pašo. Zato je potrebno, da se živila paše pozno v jesen. Pozno v jesen je paše za živilo dovolj in na račun paše prihajajo marsikateri kilogrami sena, ki bo prav prišel v zimskih in spomladanskih mesecih.

Tudi kmetovalci, zlasti pa KOZ, ki bodo imeli sena dovolj za svojo živilo, naj pašo dosledno izkoristijo, saj bo veliko takih, ki jim bo primanjkovalo sena in bo potrebno, da si med seboj pomagajo.

Tudi druge vire prehrane je treba čimbolj izkoristiti; tu bi prisla v poslov vsakovrstna slama (ječmen, oves, koruza, pšenica) ter džadki povrnilno. Nepravilno je in vsega obsojanja vredno, da puščajo koruznico po njihovih gntih. Storiti moramo vse, da obdržimo stalež živilne načeljivosti.

Da se bo slama v prehrani lahko pravilno izkoristila, jo je treba rezati in rezanci mešati med seno. Ce slamo in seno rezemo s slamoreznicico, se lahko krmilni 3% slame in 65% sena. Tako napravljeno rezanci bo živila s slastjo pojedla in po vedenju v dobrem stanju, če bo nahranjena do sitega. Ce nekajdamo slamo celo med sladko seno in deteljo, živila pušča in meče podse.

Pa saj jo tudi veliko slabše izkoristi in teže prebavila. Ako krmimo celo klajo, slabovo prebava in gre veliko neprejavljene snovi v blato. Poteg tega potrebuje živila pri uživanju cele hrane veliko katorij za prebavo. Zato naj bo prva skrb vsakega živilinorejca, da sedaj, v jeseni, ko ima pripravljeno vso zalogo živilske hrane, ugotovi zalogu krme in tudi potrebo. Na podlagi te ugotovitve pa lahko določi dnevni obrtok za živilo, ki jo bo redil čez zimo.

Uporabit moramo vse sile, da se ne bo stalež živilne radi pomanjkanja krme zmanjšal; to nam narekuje letni gospodarski načrt, ki ga moramo izvesti.

G. T.

Kako zdravimo VODENICO

Ljudje često govorijo o tako imenovanri srčni vodenici, s čimer že povedo, da izvira bolezen od srca. Pri srčni vodenici je res srce vzrok, da se voda nepravilno nabira v različnih delih telesa, od koder jo je res težko odstraniti. Čim opeša gonilna sila srca, se kri ne more več nemotenje pretakati po žilah in se zajezi pred ostalim srcem, ker se v dovoljni meri ne more vanj iztekat. Najprej se kri zajezi v jetrih, te imajo naložno, da da prestrežajo kri, ki se izteka iz žrevesja, jo ponovno prečistijo in oddajajo srcu. Ce pa srce oslabi, kri ne more iz jetre in jetra otečej, znak zastoja kri v jetrih so bolečine pod desnimi rebri. V primeru, da zavzame bolezen večji obseg — če srce še bolj opeša — tedaj zastane kri, tudi v tistih delih telesa, kjer se najlažje ustvari in od koder se ne more vrati v srce. Tako nam otečejo noge ter kosti in tedaj govoriti, da kri o vodi v nogah.

Vodenico lahko povzroči predvsem potrebuje zdravniške pomoči. Z raznimi kapljicami in injekcijami se nam srčna mišica okrepi. Važno je, da piše bolnik malo vode in da uživa skoraj neslane jedi, kajti sol zadružuje vodo v telesu. Dobro sredstvo zoper vodo je tudi krompir, ki vsebuje kalij; za to naj se bolnik en dan v tednu posveti krompirju in najuga uživa s kompotom ali sadjem.

Zdravniški načveti

Slabokrvni in limfatični organizmi. Za vse slabokrvne in limfatične organizme je pomlad najbolj nevaren letni čas. Že sedaj se moramo pripraviti na pomlad in sicer tako, da se okrepite bodisi z zdravili (ribje olje), injekcije kalacija itd., bodisi s higieničnim živiljenjem (zvečer pojrite zgodaj spat, uživate zdravo hrano, zahajajte čim več v prostu naravo, po možnosti v gozdove). K zdravniku pa pojrite rajši sedaj, da vam predpisuje zdravila, ki vas bodo napravila močne in odporne, in ne čakajo, da zategne hirati.

Z·A·V·S·A·K·O·G·A·R·N·E·K·A·J

Vaške humoreske - Drejeva zgodba

»Preklet! Samo za trohico sem zamučil!« je pripovedoval Dreja Cvek, kakor ga Pučarji nazivajo. »Ko bi me pred štiridesetimi leti dali študirat, za generala, bi bil danes nemara povsem drugačen človek, ne tako zabit in trmast kakor sem. Na kmetiji nisem imel sreče. Ze od mladih let je šlo moje življenje rako pot; in tako vse do danes. Kakor bi me vse žive dni podil vihar — zdaj me je kdo butnil s strani, zdaj me je od zadaj kaj tresilo in do hudiča stro...«

»Kako to?« sem ga začudeno vprašal. »Tako ti povem do pike, pičice. Ceprav ti ne bo vse jasno, me boš vendarle razumel in sočustvoval z menoj, z mojimi nadlogami. Kopico neljubih prigod sem doživel. Najprej: komaj sem pokukal na svet, že je babica-porodnica rekla moji rajni mami: Ko tvoj sin doraste, bo postal general. Vse tako kaže: čelo ima ozko, glavo ko bučo, trebušek okrogel, govor z basom. Veseli se ga mati! — Cež dva tedna pa je šlo že vse prav nasprotno, kakor je prerokovala babica... Rodil sem se tako okrog vseh svetih, pa ne vem pravega dne, ampak tisti dan je tako pritiskal mraz, da kokoši in vrabeči niso imeli kje piti, kakor je dejala mati. Odnesli so me h krstu v Koštabono. No, le pomisli — je bilo pameino potopiti otroka v krstilnico v takem mrazu? Začeli so vodo greti, toda mežnar in tedanji koštabonski fašmožer, Cimizar po imenu, sta bila pijana ko čepa. Prvi je nalil v krstilnico kropa, drugi pa niti potipal ni, ker ga je verjetno zeblo. No, in takole se je začelo: Gospod Jezus, krstimo služabnika božjega! — je dejal Cimizar. Mene pa z glavo navzdol — štrbunk v vodo. Kajpak je šla takoj kožica z mene. Prinesli so me domov čisto mehurastega. In seveda — strašansko sem tulil od bolečin, se preveč napenjal ter tako dobil kilo. Od tedaj mi je šlo zmerom na sčelabše. Pa vse zastran tega, ker so me dobrusni in skrbni starši zanašali na mrak. Do devetega leta so me skoz v skoz popadali psi, purmani so me ščipali, da se nebo usmili; nekoč me je žrebiček takoj brenil v ritnico, da sem se na smrt prekopicil. Pa tudi po devetem letu so me nadlegovali hude nezgode. Stopal sem v deseto, ko me je rajni Mancatič ujel na godico...«

»Na kakšno godico?« sem osupnil in pozorno poslušal Drejevo zgodbo. »Na takovo navadno, s kakršno lovijo ribe. Takrat je pri nas živel ded Mancatič, ki je tako umrl, da je kokoši in vrabeči niso imeli kje piti, kakor je dejala mati. Odnesli so me h krstu v Koštabono. No, le pomisli — je bilo pameino potopiti otroka v krstilnico v takem mrazu? Začeli so vodo greti, toda mežnar in tedanji koštabonski fašmožer, Cimizar po imenu, sta bila pijana ko čepa. Prvi je nalil v krstilnico kropa, drugi pa niti potipal ni, ker ga je verjetno zeblo. No, in takole se je začelo: Gospod Jezus, krstimo služabnika božjega! — je dejal Cimizar. Mene pa z glavo navzdol — štrbunk v vodo. Kajpak je šla takoj kožica z mene. Prinesli so me domov čisto mehurastega. In seveda — strašansko sem tulil od bolečin, se preveč napenjal ter tako dobil kilo. Od tedaj mi je šlo zmerom na sčelabše. Pa vse zastran tega, ker so me dobrusni in skrbni starši zanašali na mrak. Do devetega leta so me skoz v skoz popadali psi, purmani so me ščipali, da se nebo usmili; nekoč me je žrebiček takoj brenil v ritnico, da sem se na smrt prekopicil. Pa tudi po devetem letu so me nadlegovali hude nezgode. Stopal sem v deseto, ko me je rajni Mancatič ujel na godico...«

»Na kakšno godico?« sem osupnil in pozorno poslušal Drejevo zgodbo. »Na takovo navadno, s kakršno lovijo ribe. Takrat je pri nas živel ded Mancatič,

sivilas in skoraj gluhi ded. Pozimi je lovil z mrežo jerebice, poletje pa je preživel ob vodi in ribaril z godicami. Naša Rokava je bila one dni velika globlja. V Tinčevem viru in tudi pod jezom so plavale velike ribe. No in tam pod vrho je posedal skušeni Mancatič s svojimi godicami, ki jih je nastavil, celo po sedemkrat. No, pa smo mi, fantiči, potuhitali, da bi mu odgrizli tranke. Ded je bil v takih trentih gluhi kot drven svetec, lahko bi se mu bil v uho polulal, pa bi ne slišal. Zberemo se takole ob vodi za grmom blizu deda, se slečemo in eden nalahno zleze v vodo, da je ne bi vrazilovil, potone pod dedove nastave, prime z zombi skrajno godico — žiki pregrinje in odpava nazaj pod grm. Ded potegne godico, se strese in zaretači: — Spet je odgriznila, prekleta! Ah, ti mati božja! — Mancatič je mislil seveda na ribe in strašansko ihel, ker je šel trnek rakanom žvižgat.

KMETJE, POZOR!

Vprašujete se, zakaj ne razpelagojo kmetijske zadruge z dovoljno količino umetnih gnijil. Čas setve se je začel, toda kmetijski servis se še ni zagnil. Zakaj ne? Nima prevoznih sredstev in ne vreč, ker leže v koprskem skladišču »Lovšina«, mirno čakajoč na zaposlitev. Kamionov pa itak ni, če se nihče zanje ne pobriga.

Cigavi so električni drogovci v Sermi?

Agencija »Primigac« išče lastnika

V nekem takem trenutku sem jaz dobil trnek in skušal odgrizniti še drugega. Vidim, da nasaja stari črvica, pa se potuhnem. Komaj dotipil godico in pritisnem zraven čeljust, pa ti ded nenadoma potegne! Godica se mi je izmuznila iz rok, trnek pa se mi zapiči v gornjo ustnico. Seveda zatem vpiti, pa me voda duša. Ded vleče godico in me skuša potegniti na suho. Od neznanških bolečin sem kajpak brcal z nogami. Trnek me je vlekel za seboj in že čutim, kako postavlja ded podme zajemalko... Zdaj sem seveda izplaval in nečloveško zarjur. Mancatič je onemel, se hotel pokrižati, pa ni šlo. Obraz mu je počren ko oglje. Kako bi se ne ustrašil? Lovil je ribe — pa ujel mene! Stoji, stoji nekaj hipov, naenkrat pa jo uvere... Toliko, da ni škrepotov izgubil, ko je tekel. Jaz pa sem z godico v ustih stekel domov. Oče mi jo je najprej izrezal iz čeljusti, nato me pa tako naklestil, da sem se samemu sebi smilil.

Ruski izumi
in nekaj iz zunanjega sveta...

Zadnje vesti s fronte.

»No, viš Bepo, zej bo vojska na Kureje fenila!«

»Oh, Dreja, kadu te je taku držo z norca?«

»Ja, drage muj Bepo! U djournalu sem breu: Zadnje vesti s korejske fronte!«

Cesa niso iznašli Rusi?

Dlake v jajcu, ker jo je iznašel in našel albanski hodža skoz mikroskop, brez jajca!

Prva podmornica na svetu?

Tovariš Staljin se je po zaslugu slavnega ruskoga učenjaka Fjorbirova Ruskijova prvič vozil pod morsko gladino s prvo podmornico ruskoga konstrukcije leta 2 po resoluciji ruskoga Inforbiroja. Etaja podmornica, prva podmornica na svijete!

Samostojno mišljenje italijanskih komunistov.

Bepi: »Kakšno je tvoje samostojno mišljenje: ali naj bo Trst priključen k Italiji, ali naj dobi guvernerja?«

Toni: »Trenutno ti res ne morem odgovoriti, ker nisem še prečital današnjih sovjetskih časopisov!«

Dvoumni zemljepis.

»Kaj praveš botar? Ke so se Rusija eno Amerika naravně bližje?«

Odgovor: »Ja, jes verjen da na Koroje najblžje, eno u organizacije združenih naroda najdaljše!«

Senzacija.

»Človek, pomisl! Na zagrebškem velesejmu bo prihodnje leto razstavljal tudi Sovjetska Rusija!«

»Sunce žarko, to je pa senzacija! Kaj bo razstavljal?«

»Prvi luftbalon, prvi aeroplán, prvo žarnico, prvi radioaparat, prvo moderno stranišče, prvo podmornico, prvi tank, prvo...«

»Nehaj že, vraga, s tem naštavljajem ne prideš na kraj!«

RADIO

jugoslovanske cone Trsta

PREGLED ODDAJ

Poročila v slovenščini vsak dan ob 7.00 (ob nedeljah ob 7.30), 13.00, 19.30 in 23.05.

Poročila v hrvaščini vsak dan ob 18.45.

Jutranja glasba vsak dan ob 6.30 in 7.15 (ob nedeljah ob 7.00 in 7.45).

SOBOTA 28. X. 1950

12.00 Iz opernega sveta; 13.15 Poje sopranistka Ščuka Anica; 13.45 Kulturni pregled (ital.); 14.00 Igra zabavni orkester Radia Ljubljana p. v. Mihe Gunzka; 17.30 Gospodarski pregled (ital.); 18.00 Pionirska ura (ital.); 18.30 Znane klavirske skladbe; 19.45 Pesmi borbe in dela; 20.45 Politični pregled (slov.); 21.00 Veder sobotni večer (slov.); 22.00 Cloveštvo na počodu (ital.); 22.15 Priljubljene operne arije.

NEDELJA 29. X. 1950

8.30 Kmetijska ura (slov.); 9.00 R. 8.30 Kmetijska ura (slov.); 9.00 Romantična ork. glasba; 9.30 Kmetijska ura (ital.); 10.00 Križem po svetu v glasbi; 10.45 Oddaja za Bujščino (hrvatsko); 11.15 Pojed in igrajo slavní solisti; 11.45 Našim ženam (slov.); 12 Glasba po željah (slov.); 13.15 Pojed mladinski zbori; 13.30 Pionirska ura: O vulkanih (slov.); 14.00 Glasba po željah (ital.); 17.00 Oddaja za podnežje: Pogovor v narečju; Srbske narodne pesmi; Reportaža iz festivala hrvatske kulture; 20.00 Večerni koncert; 20.45 Politični pregled (ital.); 21.00 Iz opernega sveta; 22.00 Sportni pregled (ital.); 22.10 Pester glasbeni spored.

ZA NAŠE PIONIRJE

Spomladi na Pionirski festival

Vesela novica o pionirskem festivalu je razgibala pionirje po naših solah. Na kulturnih prireditvah, ki so bile po vseh v okviru prosvetnih društev, so sodelovali naši pionirji. Povejmo resnic!

V mnogih vseh so prosvetna društva še zelo šibka. Ob prilikih nastopov na študijih so naši pionirji nastopili s takimi in takimi tečkami. Tako hočejo zamašiti v programu praznino, da ne nastopi društvo, ampak v glavnem pionirji. Ne vemo, kako si razdele društva in pionirji denarne prispevke! Naj bo kakorkoli, a želeli bi, da bi pionirji nastopili sami zase.

Letos bomo nudili pionirjem dovolj pomoči, da se bodo vestno in temeljito pripravili za festival, ki ga bodo imeli spomladi — v marcu ali aprilu. Program njihovega dela mora biti obsežen in zabaven. Vsebovati mora točke otrokove dejavnosti: igre, petje, delo itd.

Tovariši učitelji in člani mladinskih organizacij jim bodo pomagali pri

pevskih vajah, telovadnih točkah in v šahovskih krožkih. Nedvomno bodo nastopili tudi mlađi tehničarji s svojimi krožki, ki jih ustavljajo letos. Vam, malčki, v tistih dneh ne bo primanjkovalo presenečenj. Gotovo boste videli lutkovno gledališče, a tudi skupine starejših vas bodo razveselite, da se boste smejali od srca in ne boste kmalu pozabili pionirskega festivala!

Festival naših najmlajših bo govorito skrbno pripravljen, saj imajo naši pionirji velike dobre volje za šolsko delo in prav tako se radi potrudijo v pripravah za javne nastope!

Uganke

Drži maček, drži hišo,
da je voda ne odnes!

Vije, vije,
kraševce brije,
Trst pometa,
morje premeta.

Ko pride po'etje, od daleč priletium,
glasli se ptičje petje, i faz se og ajsim.

Križanka

1	2		3	4	5
6		7			
8		9		10	
	11				
12	13			14	
15	16		17		
18		19			
20	21				
	22		23	24	
25	26			27	
28	29		30		
31		32			

Vodoravno: 1. ah; 3. brus; 5. oa; 6. nos; 8. črnilo; 10. Iva; 11. um; 12. adan; 14. ab. — Navpično: 1. ar; 2. Huni; 3. barva; 4. Solun; 5. oči; 7. som; 9. Nada; 13. ab. Uganke: 1. na kosmatu; 2. jezik; 3. ker nima mesa; 4. kadar je najdaljši dan. Naloga o goseh: bile so tri gosi. Nog je bilo 46. Uganke: 1. voda; 2. v gostilni; 3. mlinarji; 4. četrtek.

Kvadrat

1	2	3	4

Vodoravno in navpično: 1. drugačen izraz za cvetlico; 2. gorská ptič, ktorá loví celo jagnjetá; 3. najbolj hovori; 4. bog Arabcev (muslimanov).

Rešitve

Vodoravno: 1. ah; 3. brus; 5. oa; 6. nos; 8. črnilo; 10. Iva; 11. um; 12. adan; 14. ab. — Navpično: 1. ar; 2. Huni; 3. barva; 4. Solun; 5. oči; 7. som; 9. Nada; 13. ab.

Uganke: 1. na kosmatu; 2. jezik; 3. ker nima mesa; 4. kadar je najdaljši dan. Naloga o goseh: bile so tri gosi. Nog je bilo 46. Uganke: 1. voda; 2. v gostilni; 3. mlinarji; 4. četrtek.